หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา	บัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร : ๒๕๕๕๑๘๕๑๑๐๒๒๗๘

ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

ชื่อหลักสูตรภาษาอังกฤษ : Master of Arts Program in Peace Studies

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็มภาษาไทย : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สันติศึกษา)

ชื่อย่อภาษาไทย : พธ.ม. (สันติศึกษา)

ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ : Master of Arts (Peace Studies)

ชื่อย่อภาษาอังกฤษ : M.A. (Peace Studies)

๓. จำนวนหน่วยวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตร

๓.๑ หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒ จำนวน ๓๙ หน่วยกิต

๓.๒ หลักสูตรแผน ข จำนวน ๓๙ หน่วยกิต

๔. รูปแบบของหลักสูตร

๔.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตร ๒ ปี

๔.๒ ภาษาที่ใช้

การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย

๔.๓ การรับเข้าศึกษา

รับผู้เข้าศึกษาเป็นชาวไทยและชาวต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้

๔.๔ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรของสถาบันโดยเฉพาะ

๔.๕ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือ สาขาวิชาสันติศึกษา

๕. สถานภาพของหลักสูตร

๕.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ เปิดสอนภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เป็นต้นไป

๕.๒ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นชอบในการประชุม ครั้งที่ ๓ /๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ เมื่อวันที่พุธ วันที่ ๒๙ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

๖. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

คาดว่าจะได้รับการเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๒

๗. อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

- อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
- ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการความขัดแย้ง เป็นผู้นำด้านสันติภาพในชุมชน สังคม และองค์กร ทั้งในกิจการคณะสงฆ์ องค์กรภาครัฐบาล รัฐวิสาหกิจและองค์กรภาคประชาคม
- นักวิจัยทางด้านสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง
- นักพัฒนาบริหารทรัพยากรมนุษย์ นักฝึกอบรม นักสื่อสารองค์กร
- นักเจรจาไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอม
- นักวิชาการอิสระและวิทยากรอบรม

๘. ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
รองศาสตราจารย์	พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ดร. ID ๓๓๓๐๗๐๐๔๙๖๗๒๘	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (ปรัชญา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๓ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, ดร. ID ๓๔๗๐๘๐๐๒๙๑๕๐๗	พธ.ด. (ปรัชญา) พธ.ม. (ปรัชญา) ศน.บ. (ศึกษาศาสตร์)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๔๔
อาจารย์	ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์ ID ๓๑๐๑๘๐๑๑๑๙๗๗๙	พธ.ด.(พระพุทธศาสนา) ศศ.ม.(จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) บธ.บ.(การโฆษณาและประชาสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๓๗

๙. สถานที่จัดการเรียนการสอน

สถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอน ใช้อาคารเรียนซึ่งเป็นที่ทำการของสาขาวิชาสันติศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๐. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๐.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถานการณ์โลกทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจจนเกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจและความเหลื่อมล้ำในสังคม ทั้งในระดับภาคเศรษฐกิจและภาคครัวเรือน อันก่อให้เกิดความขัดแย้งเชิงโครงสร้างของสังคม ทิศทางการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยจึงกำหนดนโยบายเพื่อลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคม แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานวัตกรรมทางด้านสันติภาพ เพื่อการจัดการความขัดแย้งที่สามารถสอดรับกับความต้องการขององค์กรภาครัฐและเอกชน ที่จะต้องขับเคลื่อนสังคมในกระแสเศรษฐกิจภายใต้พื้นฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีทักษะทางด้านการจัดการความขัดแย้งและการสร้างสันติสุข ที่สามารถผสานความรู้ทางพุทธศาสตร์อันเป็นการพัฒนาสันติภาพภายใน มาบูรณาการกับเครื่องมือจัดการความขัดแย้งตามหลักสันติวิธี และการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีความรู้และทักษะในการนำองค์ความรู้ไปร่วมประสานหาแนวทางจัดการแก้ไขความขัดแย้ง และประสานสังคมให้เกิดสันติสุข ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและเป็นผู้นำการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง อันจะเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของ

ประเทศให้มีความเข้มแข็งและสร้างภูมิคุ้มกันจากกระแสบริโภคนิยม และสามารถก้าวทันโลกยุค โลกาภิวัตน์พัฒนาเศรษฐกิจไทยตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง สังคมจึงมีความจำเป็นและต้องการนักวิศวกรสันติภาพที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจถึงแก่นแท้ของการจัดการความขัดแย้ง และแนวทางการสร้างสันติภาพเพื่อมาทำหน้าที่ในการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ระดับชุมชน สังคมจนถึงระดับประเทศต่อไป

๑๐.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

ความท้าทายที่มีต่อสถานการณ์ของประเทศไทยนอกจากต้องเตรียมความพร้อมในการเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบทั้งในเชิงสร้างสรรค์และในแง่ของปัญหาการอยู่ร่วมกันของประเทศสมาชิกที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ วัฒนธรรมและภาษา ทำให้สังคมไทยต้องเตรียมพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ในขณะที่สถานการณ์ความขัดแย้งในประเทศอันมาจากความเชื่อทางการเมืองที่ต่างขั้วกันจนนำพาสังคมไทยไปสู่สถานการณ์ความขัดแย้งที่ผ่านมา ประกอบกับปัญหาการหลอมรวมวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้ภูมิปัญญาวิถีการดำเนินชีวิตแบบไทยเริ่มเลือนหายไป ปัญหาเชิงโครงสร้างนโยบายของภาครัฐที่ขาดความเชื่อมั่นจากประชาชน สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยอยู่ในภาวะขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง และส่งผลให้ปัญหาความรุนแรงในสังคมเพิ่มมากขึ้น เช่น ปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคม ปัญหาเยาวชนติดยาเสพติด ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ตลอดจนไปถึงปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น ปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหาด้านการบริหารจัดการที่เกิดจากการใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรม ปัญหาการขาดธรรมาภิบาลในองค์กร แนวทางในการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมในสังคมไทย คือ การเดินหน้าขององค์กรในภาคต่างๆ ของภาครัฐและเอกชน เพื่อกำกับดูแลให้องค์กรหรือสถาบันต่างๆ ดำเนินการให้เป็นไปเพื่อแก้ไข ป้องกันปัญหาความขัดแย้ง และการส่งเสริมพัฒนาทั้งมิติสังคมและวัฒนธรรมเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข ด้วยเหตุปัจจัยนี้ทำให้เห็นว่าสังคมไทยมีความต้องการนักวิศวกรสันติภาพที่มีความเชี่ยวชาญในการประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎี การศึกษาวิจัยและองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับด้านสันติภาพที่มีพื้นฐานองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว

๑๑. ผลกระทบจากข้อ ๑๑

๑๑.๑ การพัฒนาหลักสูตร

บัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการผลิตวิศวกรสันติภาพ ซึ่งเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพในงานด้านสันติ มีองค์ความรู้และประสบการณ์ในลักษณะที่เป็นผู้รู้จริงและปฏิบัติได้ กระตุ้นให้เกิดการใช้ความรู้ทางด้านสันติภาพในการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ ที่ผ่านมาโครงการหลักสูตรสันติศึกษาประสบความสำเร็จในการผลิตวิศวกรสันติภาพในระดับปริญญาโทและมีผู้ให้ความสนใจมาศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลักสูตรสันติศึกษา ภายใต้การดูแลควบคุมของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนายกระดับการผลิตวิศวกรด้านสันติภาพที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญการ สามารถสร้างสรรค์งานสันติภาพทั้งในด้านวิชาการและผลักดันโครงการสันติภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการศึกษาโครงการวิจัยที่ลงพื้นที่ปฏิบัติได้จริง ดังนั้น ทางสาขาวิชาสันติศึกษา จึงมีความประสงค์จะเปิดการสอนในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้มีการ

เรียนรู้องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา และการบูรณาการความรู้ทางพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ และการนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาไปรับใช้สังคม ตระหนักในคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ มีความเชี่ยวชาญทางด้านการสร้างสันติภาพที่ผสมผสานแนวคิดทางด้านพุทธศาสนา โดยมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ด้านดังกล่าวในเชิงลึก และผสมผสานพุทธธรรมให้นำไปสู่วิธีการดำเนินการที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นทางเลือกหนึ่งในการพัฒนากำลังคนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความขัดแย้งและสร้างสันติภาพของประเทศชาติสืบต่อไป

๑๑.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ด้วยนโยบายของมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม พร้อมๆ ไปกับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะในศาสตร์ที่เป็นพุทธศาสตร์เชิงประยุกต์ จากแนวคิดดังกล่าวจึงจำเป็นจะต้องมีหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เข้าถึงแก่นแท้ในด้านสันติภาพ เพื่อทำหน้าที่ผลิตงานวิจัยเชิงบูรณาการที่ถอดองค์ความรู้ทางพุทธศาสนาผสมผสานกับศาสตร์ทางด้านการสร้างสันติภาพที่ประกอบด้วยรู้ความสามารถและคุณสมบัติที่สำคัญ อันได้แก่ ทักษะภาวะผู้นำ การใช้การเจรจา การสื่อสาร การไกล่เกลี่ย การทำงานเป็นหมู่คณะ การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและสร้างความปรองดองในสังคม มีวิสัยทัศน์ในการเฝ้าระวังความเสี่ยง การออกแบบและการสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคมในการสร้างสันติสุขร่วมกัน รวมไปถึงจริยธรรมผู้นำต้นแบบด้านสันติภาพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น โครงการสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันพระปกเกล้าจึงเล็งเห็นความสำคัญอย่างยิ่งในการเปิดสอนในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

๑๒. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นในสถาบัน

๑๒.๑ มีการเชิญอาจารย์จากคณะพุทธศาสตร์ หรือจากบัณฑิตวิทยาลัย และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันพระปกเกล้า ตลอดจนคณาจารย์หลักสูตรมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนที่เปิดสอนวิชาสันติศึกษาและที่เกี่ยวข้อง มาเป็นผู้สอนหรือผู้ร่วมสอนในบางรายวิชาที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา รวมทั้งสื่อประกอบการเรียนการสอนร่วมกันกับหลักสูตรเหล่านี้ด้วย

๑๒.๒ การบริหารจัดการหลักสูตร

๑๒.๒.๑ แต่งตั้งผู้ประสานงานรายวิชาทุกรายวิชา เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกับภาควิชา อาจารย์ผู้สอน และนิสิต ในการพิจารณาข้อกำหนดรายวิชา การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการดำเนินการ

๑๒.๒.๒ มอบหมายให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษาควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดรายวิชา

หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะบูรณาการสันติภาพทั้งภายในและภายนอก โดยเริ่มต้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสันติภาพและสันติวิธี บนฐานของอุดมการณ์แห่งการมีสติ ขันติและสันติ เข้าถึงความเป็นผู้รู้ ตื่น เบิกบาน สมดังพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชีพชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

สภาพปัญหาความขัดแย้งทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรง อีกทั้งความขัดแย้งยังมีความสลับซับซ้อนของปัญหาที่เกี่ยวโยงกับชาติพันธ์ ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม ดังนั้นหลักสูตรสันติศึกษาจึงเป็นหลักสูตรสร้างวิศวกรสันติภาพที่สังคมกำลังต้องการ เพื่อจุดประกายความคิดและนำพาสันติวิธีไปสู่การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และสร้างเสริมสังคมสันติสุข นำพาไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างอารยะ เป็นต้นแบบของนักสันติภาพมีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นแสงสว่างสู่การเสริมสร้างสังคมให้เกิดสันติสุขตามหลักพุทธสันติวิธี

๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๓.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในศาสตร์สันติศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและสามารถสร้างสันติภาวะให้กับตนเอง ชุมชน สังคม

๑.๓.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความสามารถนำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปประยุกต์ใช้ในชีวิตเพื่อป้องกัน แก้ไขความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขในระดับบุคคล ชุมชน สังคม

๑.๓.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพผ่านวิถีชีวิต ผ่านความเชื่อมิติศาสนา วัฒนธรรม ความเป็นชาติพันธุ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมไทย

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐานตัวบ่งชี้/
๑) การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์	๑) ทบทวนหลักสูตร การเรียนการสอน รวมทั้งการศึกษาเกณฑ์มาตรฐาน	๑) ความพึงพอใจของหน่วยงานต่อคุณภาพของบัณฑิต และ

สังคมปัจจุบัน และเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร	หลักสูตร และเนื้อหาหลักสูตรที่ใกล้เคียงทั้งในประเทศและต่างประเทศ	ประสิทธิภาพของบัณฑิตในการสร้างสันติภาพและสันติสุขให้สังคม และการผลิตผลงานทางวิชาการ
๒) ติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านสังคมอาจมีผลกระทบต่อหลักสูตร และเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	๒) จัดสัมมนา/กิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพหลักสูตรกลยุทธ์	๒) ผลการจัดสัมมนา/กิจกรรมเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน และผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร/ตัวบ่งชี้
๓) การติดตามผลการนำหลักสูตรไปใช้	๓) การประเมินผลหลักสูตร และสร้างช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	๓) ดำเนินการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรเป็นระยะๆ ทุก ๕ ปี
๔) พัฒนาระบบและกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้บัณฑิตมีอัตลักษณ์ เก่งงาน เก่งคน เก่งคิด เก่งครองชีวิต และเก่งพิชิตปัญหา เป็นที่ต้องการของแหล่งจ้างงาน	๔) ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามวาระปรับปรุงของหลักสูตรโดยอ้างอิงตามเกณฑ์มาตรฐาน สกอ.	๔) รายงานผลการประเมินหลักสูตรเอกสารหลักสูตร ฉบับที่ปรับปรุงผลการทำงานเป็นที่พึงพอใจ

หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบการศึกษา

๑.๑.๑ จัดการศึกษาระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน และไม่ขัดกับข้อบังคับของมหาวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของบัณฑิตวิทยาลัย หรือคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร

๑.๑.๒ ระบบการศึกษาในเรื่องอื่นๆ ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๘ (ภาคผนวก ข)

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาคการศึกษา มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ โดยให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๕๒ (ภาคผนวก ข)

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

๑.๓.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๓ การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๔ การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ระบบทวิภาค

๑.๓.๕ การค้นคว้าอิสระ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๖ วิทยานิพนธ์ ที่ใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๗ รายละเอียดอื่นๆ ใดที่เกี่ยวกับระยะเวลาการศึกษา ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มาใช้โดยอนุโลม

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน

ให้มีระยะเวลาการศึกษาตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษา ดังนี้

ภาคการศึกษาที่ ๑ เดือน มิถุนายน – กันยายน
ภาคการศึกษาที่ ๒ เดือน ตุลาคม – มกราคม
ภาคฤดูร้อน เดือน กุมภาพันธ์ – พฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

๒.๒.๑ แบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๓.๑ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขา หรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือจากสถาบันการศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) และต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒.๓.๒ ได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้น ผู้มีประสบการณ์ทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาหรือมีผลงานทางวิชาการหรือวุฒิการศึกษาที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรเห็นชอบ

๒.๓.๓ เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรงและไม่เป็นโรคหรือภาวะอันเป็นอุปสรรคในการศึกษา

๒.๓.๔ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควรให้มีสิทธิเข้าศึกษาได้

๒.๓.๕ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตจากสถาบันการศึกษาใดๆ เพราะความ

ประพฤติหรือผิดวินัย

๒.๔ วิธีคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสันติศึกษาจะดำเนินการคัดเลือกผู้เข้าศึกษา โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรแผน ก แบบ ก (๑), แบบ ก (๒) และ แผน ข ในแต่ละปีการศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติโดยสังเขป ดังต่อไปนี้

๒.๔.๑ ผู้สมัครต้องผ่านการสอบข้อเขียนเพื่อวัดความรู้ในรายวิชาตามที่บัณฑิตวิทยาลัยหรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสาขาวิชาสันติศึกษากำหนด

๒.๔.๒ ผู้สมัครต้องผ่านการสอบสัมภาษณ์ในเนื้อหาของกลุ่มวิชาที่เข้าศึกษา มีความรู้และความสามารถด้านอื่นๆ ตามที่บัณฑิตวิทยาลัย สาขาวิชาสันติศึกษา หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรกำหนด

๒.๔.๓ ผู้สอบเข้าได้ตามประกาศของบัณฑิตวิทยาลัย ต้องเข้ารายงานตัวตามวัน เวลา และสถานที่ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๒.๕ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า และ ๒.๖ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนิสิต

ปัญหาของนิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการแก้ไขปัญหา
ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาไม่เพียงพอ	จัดรายวิชาบังคับและเอกแบบไม่นับหน่วยกิต
ทักษะด้านการบูรณาการงานวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านสันติศึกษา	จัดรายวิชาเลือกในด้านที่เกี่ยวข้องตามความสนใจและความถนัดของนิสิตเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยเพิ่มเติมตามความสนใจและความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งเป็นผู้ช่วยวิจัยของอาจารย์ในการทำโครงการวิจัยต่างๆ
ปัญหาการปรับตัวสำหรับการเรียนในระดับที่สูงขึ้น เช่น การสืบค้นข้อมูล การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	จัดกิจกรรมเสริมความรู้เกี่ยวกับการสืบค้นข้อมูลและการพัฒนาทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ทักษะด้านการเขียนบทความวิชาการภาษาอังกฤษ	เสริมความรู้ภาษาอังกฤษเพื่องานวิชาการและสนับสนุนการเข้าร่วมสัมมนาวิชาการในเวทีสากล

* ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรเป็นหลัก

๒.๗ แผนการรับนิสิตแผน ก แผน ข และจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในระยะเวลา ๕ ปี

๒.๗.๑ แผน ก แบบ ก ๒

ระดับชั้นปี	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ชั้นปีที่ ๑	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
ชั้นปีที่ ๒	-	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๒๐	๒๐	๒๐
รวมจำนวนนิสิต	๒๐	๔๐	๖๐	๖๐	๖๐
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		๒๐	๒๐	๒๐	๒๐

๒.๗.๒ แผน ข

ระดับชั้นปี	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ชั้นปีที่ ๑	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๒	-	๑๕	๑๕	๑๕	๑๕
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๑๕	๑๕	๑๕
รวมจำนวนนิสิต	๑๕	๓๐	๔๕	๔๕	๔๕
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา		๑๕	๑๕	๑๕	๑๕

๒.๘ งบประมาณตามแผน

๒.๘.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย: บาท)

รายรับ	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ				
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ค่าธรรมเนียมการศึกษา	๕๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๘๐๐,๐๐๐	๑,๘๐๐,๐๐๐
ค่าลงทะเบียน	๒,๑๒๕,๐๐๐	๔,๐๗๕,๐๐๐	๔๐๐๐,๐๗๕,	๔๐๐๐,๐๗๕,	๔๐๐๐,๐๗๕,
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	-	-	-	-	-
รวม	๒,๖๒๕,๐๐๐	๕,๐๗๕,๐๐๐	๕,๐๗๕,๐๐๐	๕,๐๗๕,๐๐๐	๕,๐๗๕,๐๐๐

๒.๘.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย: บาท)

รายการรายจ่าย	ประมาณรายรับในปีงบประมาณ				
	๒๕๕๙	**๒๕๖๐**	**๒๕๖๑**	**๒๕๖๒**	**๒๕๖๓**
๑. หมวดค่าตอบแทน	๑,๗๑๐,๐๐๐	๑,๗๑๐,๐๐๐	๑,๗๑๐,๐๐๐	๑,๗๑๐,๐๐๐	๑,๗๑๐,๐๐๐
๑.๑ ค่าตอบแทนอาจารย์พิเศษ นักวิชาการ	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
๑.๒ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๔๓๒,๐๐๐	๔๓๒,๐๐๐	๔๓๒,๐๐๐
๒. ค่าวัสดุละครุภัณฑ์	๓๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๕๒๐,๐๐๐	๕๒๐,๐๐๐
๒.๑ วัสดุสำนักงาน	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐
๒.๒ บำรุงอุปกรณ์	๔๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๒.๓ คอมพิวเตอร์	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐
๒.๔ เบ็ดเตล็ด	๒๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐
๓. ค่าหนังสือ/ตำรา	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๔. ค่าตีพิมพ์หนังสือ/ตำรา/วารสาร	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๕. ค่าศึกษาดูงาน	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๖. ค่าพัฒนาอาจารย์	๑๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐
๗. ค่าประชาสัมพันธ์หลักสูตร	๑๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
๘. ค่าสนับสนุนงานวิจัย	-	๒๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
๙. ค่าสิ่งปลูกสร้าง บำรุงสถานที่	๑๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐
รวมงบประมาณรายจ่าย	**๒,๕๖๐,๐๐๐**	**๓,๑๖๐,๐๐๐**	**๗,๓๙๔,๒๐๐๐**	**๔,๒๖๒,๐๐๐**	**๔,๒๖๒,๐๐๐**

๒.๙ รูปแบบการจัดการเรียนการสอน

- ใช้รูปแบบการศึกษาแบบชั้นเรียน

๒.๑๐ การเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา และการลงทะเบียนข้ามสถาบัน

- ไม่มี

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต

๑) หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒ จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๒) หลักสูตรแผน ข จำนวน ๓๙ หน่วยกิต ตลอดหลักสูตร

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

๑) **แผน ก แบบ ก ๒** ศึกษารายวิชา ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต

๒) **แผน ข** ศึกษารายวิชา ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตลอดหลักสูตร ๒ ปี หรือ ๔ ภาคการศึกษาปกติ ทั้งนี้ แผน ข หลังจากเรียนรายวิชาครบจะต้องสอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ก่อนการสอบสารนิพนธ์ด้วยข้อเขียนและหรือสอบปากเปล่า

นิสิตระดับ แผน ก แบบ ก ๒ และ แผน ข ต้องศึกษารายวิชาในของหลักสูตรมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต จึงจะมีสิทธิเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์

หมวดวิชา	แผน ก แบบ ก ๒	แผน ข
๑. หมวดวิชาบังคับ		
๑.๑ นับหน่วยกิต	๙	๙
๑.๒ ไม่นับหน่วยกิต	(๙)	(๙)
๒. หมวดวิชาเอก	๑๒	๑๒
๓. หมวดวิชาเลือก	๖	๑๒
๔. วิทยานิพนธ์	๑๒	-
๕ สารนิพนธ์	-	๖
รวมทั้งสิ้น	**๓๙**	**๓๙**

หมายเหตุ : รายวิชาที่มี ( ) นิสิตต้องเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชาสำหรับหลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒

๑) หมวดวิชาบังคับ

๑.๑) วิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖)
(Peace Theories and Conflict Management)

๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖)
(History and Development of War and Peace in the Modern World)

๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖)
(Seminar on Buddhism for Peace)

๑.๒) วิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา

๖๑๘ ๑๐๕	สังคมพหุวัฒนธรรม (Multi-cultural Society)	(๓) (๒-๑-๖)
๖๑๘ ๑๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ (Research Methodology for Peace)	(๓) (๒-๒-๕)
๖๑๘ ๒๐๕	กรรมฐาน (Buddhist Meditation)	(๓)(๑-๒-๖)

หมายเหตุ : รายวิชา ( ) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

๒) หมวดวิชาเอก จำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๑๘ ๒๐๗	พุทธสันติวิธี (Buddhist Peaceful Means)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๖	สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (Mindfulness for Peace Engineers)	๓ (๐-๓-๖)
๖๑๘ ๒๐๘	ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี (Practice of Conflict Management by Buddhist Peaceful Means)	๓ (๐-๓-๖)
๖๑๘ ๒๑๐	สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ (Mindful Dialogue for Peace)	๓ (๒-๕-๒)

๓) หมวดวิชาเลือก : นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๒ รายวิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต

๖๑๘ ๓๑๔	กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ (Justice Process for Peace)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๗	ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง (Skill on Negotiation and Mediation)	๓ (๒-๒-๕)
๖๑๘ ๒๐๙	สันติยุติธรรมทางสังคม (Social Justice for Peace)	๓ (๒-๑-๖)
๖๑๘ ๒๑๑	สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา (Seminar on Religious Tolerance)	๓ (๐-๓-๖)
๖๑๘ ๒๑๒	นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ (Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process)	๓ (๒-๑-๖)

๔) วิทยานิพนธ์

๖๑๘ ๔๐๐	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๓.๑.๕ รายวิชาสำหรับหลักสูตร แผน ข

๑) หมวดวิชาบังคับ

๑.๑) วิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๑๘ ๑๐๑	ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง (Peace Theories and Conflict Management)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๒	ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่ (History and Development of War and Peace in the Modern World)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๓	สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ (Seminar on Buddhism for Peace)	๓ (๓-๐-๖)

๑.๒) วิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา

๖๑๘ ๑๐๕	สังคมพหุวัฒนธรรม (Multi-cultural Society)	(๓) (๒-๑-๖)
๖๑๘ ๑๐๔	ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ (Research Methodology for Peace)	(๓) (๒-๒-๕)
๖๑๘ ๒๐๕	กรรมฐาน (Buddhist Meditation)	(๓) (๑-๒-๖)

หมายเหตุ : รายวิชา ( ) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

๒) หมวดวิชาเอก จำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๑๘ ๒๐๗	พุทธสันติวิธี (Buddhist Peaceful Means)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๖	สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ (Mindfulness for Peace Engineers)	๓ (๐-๓-๖)
๖๑๘ ๒๐๘	ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี (Practice of Conflict Management by Buddhist Peaceful Means)	๓ (๐-๓-๖)
๖๑๘ ๒๑๐	สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ (Mindful Dialogue for Peace)	๓ (๒-๕-๒)

๓) หมวดวิชาเลือก : นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๖๑๘ ๓๑๔	กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ (Justice Process for Peace)	๓ (๓-๐-๖)
๖๑๘ ๑๐๗	ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง (Skill on Negotiation and Mediation)	๓ (๒-๒-๕)
๖๑๘ ๒๐๙	สันติยุติธรรมทางสังคม (Social Justice for Peace)	๓ (๒-๑-๖)
๖๑๘ ๒๑๑	สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา	๓ (๐-๓-๖)

(Seminar on Religious Tolerance)

๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ ๓ (๒-๑-๖)
(Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process)

๕) สารนิพนธ์

๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์ จำนวน ๖ หน่วยกิต
(Research Paper)

ความอธิบายความหมายของรหัสวิชาและหน่วยกิตประจำวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ประกอบด้วย เลข ๖ หลัก มีความหมาย ดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชาภาควิชา/

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/ต่อสัปดาห์ การปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/ต่อสัปดาห์ และการศึกษาด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓.๑.๖ แผนการศึกษา

๓.๑.๖.๑ แผนการศึกษา แผน ก แบบ ก ๒

ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ก แบบ ก ๒			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	๓	๓	๐	๖
	๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี	๓	๓	๐	๖
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	รวมนับหน่วยกิต	**๑๒**			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	**-**			

ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ก แบบ ก ๒			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	๓	๓	๐	๖
	๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม	(๓)	๒	๑	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	๓	๐	๓	๖
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	วิทยานิพนธ์				
	-	-	-	-	-
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			

หมายเหตุ : รายวิชา ( )ไม่นับหน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ ๓

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ก แบบ ก ๒			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๓	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ	(๓)	๒	๒	๕
	๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน	(๓)	๑	๒	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี	๓	๐	๓	๖
	วิชาเลือก				
	-	-	-	-	-
	วิทยานิพนธ์				
	๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๓	๐	๓	๐
	รวมนับหน่วยกิต	๖			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๖)			

ภาคการศึกษาที่ ๔

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ก แบบ ก ๒			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๔	**วิชาบังคับ**				
	-	-	-	-	-
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ	๓	๒	๕	๒
	วิชาเลือก				
	-	-	-	-	-
	วิทยานิพนธ์				
	๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	๙	๐	๙	๐
	รวมนับหน่วยกิต	**๑๒**			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	**-**			

หมายเหตุ : รายวิชา ( )ไม่นับหน่วยกิต

๓.๑.๖.๒ แผนการศึกษา แผน ข

ภาคการศึกษาที่ ๑

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ข			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๑	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	๓	๓	๐	๖
	๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่	๓	๓	๐	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี	๓	๓	๐	๖
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	รวมนับหน่วยกิต	**๑๒**			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	**-**			

ภาคการศึกษาที่ ๒

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ข			
		หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๒	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	๓	๓	๐	๖
	๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม	(๓)	๒	๑	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	๓	๐	๓	๖
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	สารนิพนธ์				
	-	-	-	-	-
	รวมนับหน่วยกิต	๙			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๓)			

หมายเหตุ : รายวิชา ( )ไม่นับหน่วยกิต

ภาคการศึกษาที่ ๓

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ข			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๓	**วิชาบังคับ**				
	๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ	(๓)	๒	๒	๕
	๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน	(๓)	๑	๒	๖
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี	๓	๐	๓	๖
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	สารนิพนธ์				
	-	-	-	-	-
	รวมนับหน่วยกิต	๖			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	(๖)			

ภาคการศึกษาที่ ๔

ภาคการศึกษา	รหัส/รายวิชา	แผน ข			
		หน่วยกิต	บรรยาย	ปฏิบัติ	ศึกษาด้วยตนเอง
๔	**วิชาบังคับ**				
	-	-	-	-	-
	วิชาเอก				
	๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ	๓	๒	๕	๒
	วิชาเลือก				
	๖๑๘ xxx เลือกศึกษาจากหมวดวิชาเลือก ๑ วิชา	๓	x	x	x
	สารนิพนธ์				
	๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์	๖	๐	๖	๐
	รวมนับหน่วยกิต	**๑๒**			
	รวมไม่นับหน่วยกิต	**-**			

๓.๑.๖ คำอธิบายรายวิชา (ดูจากภาคผนวก ก)

๓.๒ ชื่อ ตำแหน่งและคุณวุฒิ

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
รองศาสตราจารย์	พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ดร*. ID ๓๓๓๐๗๐๐๔๙๖๗๒๘	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) พธ.บ. (ปรัชญา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๘ ๒๕๔๓ ๒๕๔๑
อาจารย์	พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, ดร*. ID ๓๔๗๐๘๐๐๒๙๑๕๐๗	พธ.ด. (ปรัชญา) พธ.ม. (ปรัชญา) ศน.บ. (ศึกษาศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๔๔
อาจารย์	ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์* ID ๓๑๐๑๘๐๑๑๑๙๗๗๙	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม-และองค์การ) บธ.บ. (การโฆษณาและ-ประชาสัมพันธ์	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๖ ๒๕๕๑ ๒๕๓๗
ศาสตราจารย์	พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ),ดร. ID ๕๓๑๑๐๐๐๐๗๕๖๘๙	Ph.D.(Pali & Buddhist Studies) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศษ.บ. (มัธยมศึกษา)	Banaras Hindu University, India ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	๒๕๓๗ ๒๕๓๒ ๒๕๓๒

อาจารย์	ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์** ID๓๒๔๐๖๐๐๐๖๐๙๖๑	Ph.D. (Buddhist Studies) ส.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) พ.บ. (แพทยศาสตร์)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๓๒ ๒๕๒๘
อาจารย์	ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์ ** ID ๓๑๐๐๙๐๕๐๕๔๖๖๔	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) M.S. (Food & Nutrition Management) นศ.บ. (การประชาสัมพันธ์-และโฆษณา)	ม.มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Central State University, Oklahoma, U.S.A. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๒๕๕๔ ๒๕๒๖ ๒๕๒๔

หมายเหตุ: *อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาโท
**อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปริญญาเอก

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

ให้เป็นไปตามคณะกรรมการหลักสูตรพิจารณาความเห็นชอบ

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา) (ถ้ามี)

ไม่มี

๕.ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษาได้กำหนดให้นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการในสาขาวิชาสันติศึกษา ตามระเบียบที่กำหนดไว้ในคู่มือการทำโครงการวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

การทำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เป็นการวิจัยทางด้านสันติศึกษา ภายใต้การดูแลของประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ที่มีหน้าที่ในการควบคุม ให้คำปรึกษาเพื่อให้นิสิตทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ที่มีคุณภาพ และสามารถติพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการที่มีฐานข้อมูลอ้างอิงที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติรับรอง

๕.๒ มาตรฐานและผลลัพธ์ของการเรียน

นิสิตมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถคิดวิเคราะห์ปัญหาเป็นระบบและมีหลักการสามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ด้านการพัฒนางานสร้างสันติภาพ รวมทั้งศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เข้าด้วยกัน เพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างพัฒนาสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการวิจัยสามารถเป็นต้นแบบของการพัฒนาการวิจัยต่อไปได้

๕.๓ ช่วงเวลา

๕.๓.๑ นิสิตที่ศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๒ จะทำวิทยานิพนธ์ในภาคการศึกษาที่ ๔

๕.๓.๒ นิสิตที่ศึกษาตามแผน ข จะทำสารนิพนธ์ในภาคการศึกษาที่ ๔

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๕.๔.๑ การศึกษาตามแผน ก แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๕.๔.๒ การศึกษาตามแผน ข ทำสารนิพนธ์ จำนวน ๖ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

๕.๕.๑ จัดเตรียมคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ห้องเรียน ห้องสมุดและอุปกรณ์การศึกษาให้พร้อมในแต่ละปีการศึกษา

๕.๕.๒ คณาจารย์ให้คำปรึกษา แนะนำแก่นิสิต และให้นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ โดยความเห็นชอบของประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์

๕.๕.๓ หลักสูตรกำหนดให้มีการจัดสัมมนา อบรม หรือให้คำปรึกษาด้านการเขียนงานวิจัยด้านสันติศึกษา นิสิตเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนาด้านสันติศึกษา การจัดการความขัดแย้ง ทั้งในและต่างประเทศเกี่ยวกับแนวโน้ม ทิศทาง และประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยด้านสันติศึกษา

๕.๕.๔ อาจารย์จัดทำตารางการเรียนการสอนและตารางสำหรับให้คำปรึกษาแก่นิสิต

๕.๕.๕ จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ดูแลอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีความปลอดภัย และพร้อมใช้งาน

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ๒๕๕๘

๕.๖.๒ ในการสอบวิทยานิพนธ์และสารนิพนธ์นิสิตต้องตอบข้อซักถามต่างๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์โดยคณะกรรมการสอบ หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะประเมินผลให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๕.๖.๓ ให้มีการจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ทุกครั้ง

๕.๖.๔ หากคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์มีมติให้แก้ไขวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ไม่ว่ากรณีใดๆ นิสิตต้องแก้ไขวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้นก่อนที่จะนำวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย

กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ได้ทันเวลาตามที่คณะกรรมการกำหนดจะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยโดยผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ ทั้งนี้การขยายเวลาต้องอยู่ภายในระยะเวลา ๖ เดือนนับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ให้ถือว่าสอบไม่ผ่านและจะต้องดำเนินการขอสอบใหม่ กรณีที่ยังคงสถานภาพนิสิตเท่านั้น

๕.๖.๕ ให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ทำการประเมินผลวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ คือ

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ หมวดที่ ๖ ข้อที่ ๑๔ (ภาคผนวก ข)

๕.๖.๖ การลงนามของกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ในหน้าอนุมัติ อาจกระทำได้เมื่อเห็นสมควรแต่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์จะลงนามได้ต่อเมื่อวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์นั้นได้รับการแก้ไขทั้งรูปแบบและเนื้อหาเรียบร้อยแล้วเท่านั้น จากนั้นคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยจึงลงนามอนุมัติ

๕.๖.๗ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์เสนอผลการประเมินต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หากมีมติไม่เป็นเอกฉันท์โดยคณะกรรมการเสียงข้างมากมีมติให้ผ่าน ให้รวบรวมใบประเมินผลของกรรมการทุกท่าน เพื่อส่งให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาชี้ขาด เมื่อทราบผลการประเมินและให้นิสิตส่งวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ฉบับที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว บัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศผลให้ทราบโดยทั่วกัน

หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
๑. เป็นนักสันติภาพที่มี สันติภาวะภายในและสามารถประสานสังคมให้มีสันติภาพ เป็นผู้เชี่ยวชาญในการสร้าง สรรค์เครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งและสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้สังคม มีจิตวิญญาณและอุดมการณ์ที่เสียสละอุทิศตนเพื่อผู้อื่นและมีภาวะต้านทานความอคติในจิตใจ ๒.มีทักษะด้านการจัดการความขัดแย้ง และสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ด้านการสร้างสันติภาพ ไปสู่การพัฒนางานด้านสันติภาพด้วยองค์ความรู้ใหม่ อย่างเป็นรูปธรรมและมีความสร้างสรรค์สามารถนำไปพัฒนาสังคมให้อุดมด้วยสันติสุข	๑. สอดแทรกความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมพร้อมทั้งหลักธรรมในพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้เกิดภาวะผู้นำและจิตวิญญาณที่เสียสละ มีความรับผิดชอบต่อสังคม พร้อมที่จะพัฒนาสันติภายในตนและส่งเสริมสังคมให้มีสันติสุขอันเป็นอุดมการณ์ของนักวิศวกรสันติภาพ ๒. พัฒนาและส่งเสริมให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาตนเองและสังคมให้เข้าถึงสันติภาพและสันติสุข ด้วยกระบวนการเครื่องมือความรู้ด้านสันติวิธีและพุทธสันติวิธีในพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ โดยจัดให้นิสิตได้มีโอกาสเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากนักสันติวิธี หน่วยงานหรือองค์กรด้านสันติภาพ พร้อมทั้งบริบทของสันติภาพในทางศาสนา ๓. นำรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ฝึกให้นิสิตเน้นการคิดวิเคราะห์ รับฟังผู้อื่นด้วยหัวใจกรุณาและเมตตา สามารถรับฟังความเห็นต่างๆ และมีอิสรภาพในการนำเสนอความเห็นของตนเองด้วยความเอื้ออาทร ๔. มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพภายใน โดยการใช้เครื่องมือพัฒนาจิตเชิงพุทธบูรณาการ เพื่อให้เกิดปัญญา ส่วนบุคลิกภาพภายนอกมีการสอดแทรกเรื่องการแต่งกายการเข้าสังคม การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การเจรจาสื่อสาร และการวางตัวในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในระหว่างการเรียนรู้ ทั้งทางภาคทฤษฎีและการทำการวิจัย ๕. จัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากการทำโครงการวิจัยต่างๆ ในรายวิชาที่สนใจและจัดหาผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยด้านนั้นๆ มาแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ ๖. จัดทำโครงการให้นิสิตมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ชุมชนโดยนำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปบูรณาการใช้ในการสร้างสาธารณประโยชน์เพื่อการพัฒนาสังคม ๗. จัดให้นิสิตสามารถพัฒนาในด้านการเขียนงานวิจัยและบทความที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้อย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ

	๘. สนับสนุนให้นิสิตพัฒนาตนในการนำเสนอผลงานผ่านเวทีวิชาการ งานสัมมนาวิชาการ มีทักษะในการพูดและการนำเสนอผลงานอย่างมืออาชีพ

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๒.๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑. มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการแก้ปัญหาทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนอย่างผู้รู้ในบริบทของศาสตร์ทางด้านสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจบนฐาน ความรู้ทางด้านสันติภาพในการจัดการกับบริบทที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๓. มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงาน และชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง

๔. มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีงามของผู้อื่น

๒.๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม รวมถึงการเคารพสิทธิ และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย

๒. การสอดแทรกความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ในการเรียนการสอน ทั้งในด้านการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และในการวิจัย

๒.๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทั้งระหว่างกำลังศึกษา และภายหลังสำเร็จการศึกษา ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การใช้แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบวัดผล โดยประเมินจากหลายๆ ด้าน ดังนี้

๑. ประเมินจากการมีวินัยในการเรียน การตรงเวลาในการเข้าชั้นเรียน การทำงานเสร็จและส่งงานตามกำหนด

๒. ประเมินจากความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานเป็นทีม การทำงานวิจัย และการเข้าร่วมกิจกรรมในการใช้องค์ความรู้ทางการศึกษาทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. ประเมินจากความซื่อสัตย์ และจรรยาบรรณในการสอบ

๔. ผู้เรียนประเมินตนเอง และประเมินโดยเพื่อนและอาจารย์ โดยใช้แบบประเมินและแบบวัดผล

๕.ภายหลังสำเร็จการศึกษา ให้มหาบัณฑิต ประเมินตนเอง ประเมินจากผู้ใช้มหาบัณฑิต และประเมินจากผู้ปกครองของมหาบัณฑิต โดยใช้แบบสอบถาม

๒.๒ ด้านความรู้

๒.๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๑. มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นแก่นของสาขาวิชาสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ในสาขาวิชาสันติศึกษา

๓. ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๔. มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนปัจเจกปัญญามาเป็นสาธารณปัญญาที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม

๒.๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

๑.จัดการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมุ่งเน้นให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจศาสตร์ในเชิงลึกผสมผสานให้นำไปสู่วิธีการดำเนินการที่เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นหลักการทางทฤษฎี และการประยุกต์ทางปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้เกิดการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเอง เช่นให้มีการนำเสนองาน การร่วมแสดงความคิดเห็น การตอบคำถาม เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาคิดเป็นและมีนิสัยใฝ่รู้

๒. การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการแสวงหาความรู้โดยไม่ยึดติดกับการรับข้อมูลจากผู้สอนเพียงวิธีเดียว

๓. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

๔. เรียนรู้จากสถานการณ์จริง มีการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและศึกษาดูงาน

๕. การทำวิจัยทั้งในรายวิชาที่เกี่ยวข้องและวิทยานิพนธ์

๖. การเรียนรู้ที่เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่นและในระดับที่สูงขึ้น

๒.๒.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปฏิบัติของนิสิต ให้ครอบคลุมในทุกด้านด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. การทดสอบย่อย

๒. การสอบกลางภาคและปลายภาค

๓. วัดผลสำเร็จของการปฏิบัติงานเป็นทีม

๔. การนำเสนอผลงาน

๕. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ประโยชน์

๖. การสอบประมวลความรู้

๗. การสอบวัดคุณสมบัติ

๘. การสอบวิทยานิพนธ์

๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

๒.๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

๑. สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์

๒. สามารถใช้ทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากสันติวิธี

๓. สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์รวมไปถึงการบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาสันติศึกษาที่ศึกษาในขั้นสูง

๔. สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านสันติศึกษา ใหม่ๆ จนกลายเป็นข้อเสนอเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๒.๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. ฝึกทักษะการคิดและการแก้ไขปัญหา

๒. เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการปฏิบัติงานจริง

๓. เน้นการเรียนรู้ที่สามารถประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริงโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

๒.๓.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

ประเมินทักษะทางปัญญาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. วัดการแสดงออกทางการกระบวนการคิดและการแก้ไขปัญหา

๒. วัดผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย

๓. การนำเสนอผลงาน

๔. การอธิบาย การตอบคำถาม

๕. การโต้ตอบสื่อสารกับผู้อื่น

๒.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๒.๔.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑. มีความสามารถสูงในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการแสดงความคิดเห็นทางด้านวิชาการได้อย่างลึกซึ้งและแหลมคม

๒. มีความสามารถในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการวางแผน วิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. มีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์

๔. มีความสามารถในการแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการและ

สังคมที่ซับซ้อน

๒.๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมในรายวิชาที่เน้นการเรียนการสอนที่มีการปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

๒. ฝึกฝนภาวะความเป็นผู้นำ ผู้ตาม การแสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ร่วมงาน และการรับฟังความคิดเห็นผู้อื่นในการปฏิบัติงานเป็นทีมและการทำงานวิจัย

๓. ฝึกฝนการทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๔. ฝึกฝนการวางตัวที่เหมาะสมต่อกาลเทศะ

๕. ฝึกฝนการประสานงานกับผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา

๒.๔.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

ประเมินทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของนิสิตในหลายๆ ด้าน ระหว่างกิจกรรมการเรียน การสอน เช่น พฤติกรรมความสนใจ ตั้งใจเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง

๒. สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๓. สังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบในการเรียนและงานที่ได้รับมอบหมาย การนำเสนอผลงานการทำงานวิจัย และการร่วมทำกิจกรรมเพื่อสังคม

๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑. สามารถคัดกรองข้อมูลและใช้หลักตรรกะทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการศึกษาค้นคว้าปัญหาเชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆโดยเฉพาะทางด้านสันติศึกษาในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี

๒. สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การอ่านการฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการวิชาการและวิชาชีพรวมถึงชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม

๓. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านสื่อทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

๒.๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หลักสูตรจึงใช้กลยุทธ์ในการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนดังนี้

๑. จัดการเรียนรายวิชาสัมมนาให้นิสิต โดยนิสิตทุกคนต้องลงทะเบียนเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตได้ฝึกทักษะทั้งด้านการวิเคราะห์ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าและนำเสนองานทั้งเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอโดยใช้เทคโนโลยีทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น การอภิปราย

๓. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการวิเคราะห์ปัญหาจริงในการเรียนรู้ และการทำงานวิจัย

๒.๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ประเมินทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

๑. การทดสอบความรู้และเทคนิคการวิเคราะห์และแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง

๒. การทำงานวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นตอนการเขียนรายงาน และการนำเสนอผลงาน

๓. แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ในด้านใดบ้าง (สัมพันธ์กับการพัฒนาผลการเรียนรู้แต่ละด้านตามข้อ ๒) โดยระบุว่าเป็นความรับผิดชอบหลักหรือความรับผิดชอบรอง โดยที่ผลการเรียนรู้แต่ละข้อของด้านต่างๆ ในตารางมีความหมายดังต่อไปนี้

๓.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Moral and Ethics)

๑. มีความสามารถในการใช้ดุลยพินิจเพื่อการแก้ปัญหาทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ซับซ้อนอย่างผู้รู้ในบริบทของศาสตร์ทางด้านสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้ผู้อื่นใช้ดุลยพินิจบนฐานความรู้ทางสันติศึกษาในการจัดการกับบริบทที่มีผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๓. มีภาวะผู้นำในการส่งเสริมให้มีการประพฤติปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในที่ทำงานและชุมชนที่ตนเกี่ยวข้อง

๔. มีความสามารถในการเป็นแบบอย่างที่ดีงามของผู้อื่น

๓.๒ ด้านความรู้ (Knowledge)

๑. มีความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมหรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นแก่นของสาขาวิชาสันติศึกษา

๒. มีความสามารถในการใช้เทคนิคการวิจัยและพัฒนาเพื่อหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ใน

สาขาวิชาสันติศึกษา

๓. ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและกว้างขวางเกี่ยวกับองค์ความรู้เชิงปฏิบัติการที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๔. มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนปัจเจกปัญญามาเป็นสาธารณปัญญาที่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคม

๓.๓ ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)

๑. สามารถใช้ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการวิเคราะห์ประเด็นและปัญหาสำคัญได้อย่างสร้างสรรค์

๒. สามารถใช้ทฤษฎีและเทคนิคการแสวงหาความรู้ในการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากสันติวิธี

๓. สามารถสังเคราะห์ผลงานวิจัยและทฤษฎีเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจใหม่ๆที่สร้างสรรค์รวมไปถึงการบูรณาการแนวคิดต่างๆ ทั้งจากภายในและภายนอกสาขาวิชาสันติศึกษาที่ศึกษาในขั้นสูง

๔. สามารถออกแบบและดำเนินการโครงการวิจัยที่สำคัญในเรื่องที่ซับซ้อนที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านสันติศึกษาใหม่ๆ จนกลายเป็นข้อเสนอเพื่อการนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๓.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skill and Responsibilies)

๑. มีความสามารถสูงในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษา เพื่อการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการได้อย่างลึกซึ้งและแหลมคม

๒. มีความสามารถในการใช้ความรู้ทางด้านสันติศึกษาเพื่อการวางแผน วิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนสูงมากด้วยตนเอง รวมทั้งวางแผนในการปรับปรุงตนเองและองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. มีความสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมกลุ่มอย่างสร้างสรรค์

๔. มีความสามารถในการแสดงออกถึงความโดดเด่นในการเป็นผู้นำในทางวิชาการและสังคมที่ซับซ้อน

๓.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)

๑. สามารถคัดกรองข้อมูลและใช้หลักตรรกะทางคณิตศาสตร์และสถิติ ในการศึกษาค้นคว้าปัญหาเชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่สำคัญและซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านสันติศึกษาในเชิงลึกได้เป็นอย่างดี

๒. สามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูด การอ่านการฟัง การเขียน และการนำเสนอ และสื่อสารกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในวงการวิชาการและวิชาชีพรวมถึงชุมชนทั่วไปได้อย่างเหมาะสม

๓. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอรายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ หรือโครงการค้นคว้าที่สำคัญ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงการตีพิมพ์ผ่านสื่อทางวิชาการและวิชาชีพได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒																			
-หมวดวิชาบังคับ นับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	●	○	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่	●	○	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	○	○
หมวดวิชาบังคับ- ไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา																			
๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม	●	●	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ	●	○	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	○	●	○	●
๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน	●	○	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○
- หมวดวิชาเอก นับหน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○
๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	○	○

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรมจริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	○	○
- หมวดวิชาเลือก นับหน่วยกิต จำนวน ๖ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ	●	○	○	●	○	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○
๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○
วิทยานิพนธ์ -จำนวน ๑๒ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์	○	○	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
หลักสูตร แผน ข																			
- หมวดวิชาบังคับ จำนวน ๙ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	●	○	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่	●	○	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	●	○	○
หมวดวิชาบังคับ- ไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา																			
๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม	●	●	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ	●	○	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	○	●	○	●
๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน	●	○	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	○	○	●	○	○	○
- หมวดวิชาเอก แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○
๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	○	○

รายวิชา	๑.ด้านคุณธรรม จริยธรรม				๒.ด้านความรู้				๓. ด้านทักษะทางปัญญา				๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ด้านทักษะการวิเคราะห์ การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ	●	●	●	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	●	●	○	○
- หมวดวิชาเลือก แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๑๒ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ	●	○	○	●	○	●	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง	●	●	●	●	●	○	●	●	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม	●	○	●	●	○	●	●	●	●	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○
๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา	●	●	○	●	○	○	●	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	○
๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ	○	●	●	●	○	●	●	●	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○
- สารนิพนธ์ จำนวน ๖ หน่วยกิต																			
๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์	○	○	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●	○	●	○	○	●	○	●

หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๕.๑ กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๙ ไว้ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

๕.๒ กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

การกำหนดระบบและกลไกการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เกิดขึ้นเพื่อแสดงหลักฐานยืนยันหรือสนับสนุนว่านิสิตและมหาบัณฑิต ทุกคนมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ทุกด้านเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิ เป็นอย่างน้อย

๕.๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

แต่งตั้งคณะกรรมการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตโดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกสถาบันมาเป็นคณะกรรมการร่วม และกำหนดให้เป็นเงื่อนไขในกระบวนการประกันคุณภาพทั้งภายในสถาบันและภายนอกสถาบัน สุ่มประเมินรายละเอียดของรายวิชาถึงผลการเรียนรู้ ประเมินถึงความสอดคล้องกับความรับผิดชอบในหลักสูตร มีกระบวนการประเมินผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ แต่ละรายวิชาโดยพิจารณาจากการสอบ ซึ่งผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานที่กำหนด (ของแต่ละหมวดวิชา ๗๕ ร้อยละ) การประเมินผลคุณภาพการวัดผลจากข้อสอบและรายงานการวิเคราะห์ข้อสอบและพิจารณาจากการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาสำเร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การสอบวิทยานิพนธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

๕.๒.๒ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา เน้นการทำวิจัยสัมฤทธิผลของการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อของมหาบัณฑิต โดยทำการวิจัยอย่างต่อเนื่องแล้วนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการประเมินคุณภาพของหลักสูตร การพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน โดยมีหัวข้อการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

๕.๒.๒.๑ สภาวะการได้งานทำหรือศึกษาต่อของมหาบัณฑิต ประเมินจากการได้งานทำหรือศึกษาต่อตรงตามสาขาหรือในสาขาที่เกี่ยวข้อง และระยะเวลาในการหางาน โดยทำการประเมินจากมหาบัณฑิต แต่ละรุ่นที่สำเร็จการศึกษา

๕.๒.๒.๒ ตำแหน่งงานและความก้าวหน้าในสายงานของมหาบัณฑิต

๕.๒.๒.๓ ความพึงพอใจของมหาบัณฑิต ต่อความรู้ความสามารถที่ได้เรียนรู้จากหลักสูตร ที่ใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ พร้อมกับเปิดโอกาสให้มีการเสนอข้อคิดเห็นในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕.๒.๒.๔ ความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิต หรือนายจ้าง พร้อมกับเปิดโอกาสให้มี

ข้อเสนอแนะต่อสิ่งที่คาดหวังหรือต้องการจากหลักสูตรในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

๕.๒.๒.๕ ความพึงพอใจของสถาบันการศึกษาอื่น ซึ่งรับมหาบัณฑิต ที่สำเร็จจากหลักสูตรเข้าศึกษาต่อเพื่อปริญญาที่สูงขึ้น โดยประเมินทางด้านความรู้ ความพร้อม และคุณสมบัติอื่นๆ

๕.๒.๒.๖ ความเห็นและข้อเสนอแนะจากอาจารย์พิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของมหาบัณฑิต ที่สำเร็จการศึกษา กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ องค์ความรู้ และการปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ทางการศึกษา และสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๕.๒.๒.๗ ผลงานของนิสิตและวิทยานิพนธ์ที่สามารถวัดเป็นรูปธรรมได้ เช่น

(๑) จำนวนผลงานวิจัยที่เผยแพร่

(๒) จำนวนสิทธิบัตร

(๓) จำนวนกิจกรรมเพื่อสังคมและประเทศชาติ

(๔) จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

(๕) จำนวนรางวัล ผลงาน ประกาศเกียรติคุณที่ได้รับระดับชาติและนานาชาติ

๕.๓ เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาของหลักสูตร

๕.๓.๑ แผน ก แบบ ก ๒

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้ง เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

๒) ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ ผลงานทางวิชาการหรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการโดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (Full Paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings) ดังกล่าว

๓) เกณฑ์อื่นๆ ต้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (ภาคผนวก ข)

๕.๓.๒ แผน ข

๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้อง ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และสอบผ่านการสอบ ประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น

๒) เสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้ายโดยคณะกรรมการที่บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระ หรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๓) เกณฑ์อื่นๆ ต้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด (ข ภาคผนวก)

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๖.๑ การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

จัดให้มีการปฐมนิเทศแนะแนวอาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา คณะและหลักสูตรที่สอน โดยสาระประกอบด้วย

- บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ในพันธกิจของสถาบัน
- สิทธิผลประโยชน์ของอาจารย์และกฎระเบียบต่างๆ
- หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ของสาขาวิชาฯ และมีอาจารย์อาวุโสเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงโดยมีหน้าที่ให้คำแนะนำและการปรึกษาเพื่อเรียนรู้และปรับตัวเองเข้าสู่การเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาฯ มีการนิเทศการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องสอน และมีการประเมินและติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของอาจารย์ใหม่

๖.๒ การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๖.๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล เพื่อเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย
- ส่งเสริมให้อาจาย์ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนระหว่างอาจารย์ในหลักสูตร หรือการทำวิจัยการเรียนการสอนที่สามารถนำไปเผยแพร่ในการประชุมวิชาการที่มีจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาเดียวกันของหลายๆ สถาบัน

๖.๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างสมประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องทั้งอาจารย์เก่าและอาจารย์ใหม่ โดยการสนับสนุนการฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการ และวิชาชีพในองค์กรต่างๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพ
- ส่งเสริมให้อาจารย์ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม
- ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาและผลิตผลงานทางวิชาการในรูปแบบต่างๆ และการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการ และส่งเสริมการทำวิจัยที่สร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนและเสริมสร้างให้อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ

หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร

๗.๑ การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

การบริหารจัดการหลักสูตรให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่ประกาศใช้และเป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติหรือมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชา โดยมีกระบวนการดังต่อไปนี้

๑. จัดให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้เป็นไปตามเกณฑ์และมีคุณสมบัติ ผลงานวิทางชาการเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผล ติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา และมีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และ/หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ และ/หรืออาจารย์ผู้สอน

๒. จัดให้มีอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้เป็นไปตามเกณฑ์และมีคุณสมบัติ ผลงานวิทางชาการ เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พและเกณฑ์มาตรฐาน ๒๕๕๘ .ศ. .พ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาศ ๒๕๕๘ .ทำหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษาและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา มีหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และหรือ/หรืออาจารย์ผู้สอน/และ อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์

๓. มีการควบคุมภาระงานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๕๘

๔. ผลงานวิทยานิพนธ์หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๕๘

๕. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ พ๒๕๕๘ .ศ.เพื่อรับผิดชอบในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกๆ ๕ ปี

๖. มีการประเมินหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยมีการวางแผน มีการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานของหลักสูตรทุกปีการศึกษา ๗.มคอ)) และนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะๆ อย่างน้อยทุกรอบ ๕ ปี

๗. มีผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ที่ ๑ – ๕ และมีผลการดำเนินการบรรลุเป้าหมายตัวบ่งชี้อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาก่อนการรับรอง

๗.๒ บัณฑิต

๑. มีการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อวัดผลและควบคุมคุณภาพบัณฑิตให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๒. มีการพัฒนาและส่งเสริม ควบคุมและติดตามให้ผลงานนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงานวิชาการในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๗.๓ นิสิต

๑. มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และมีการวางแผนกระบวนการรับนิสิตอย่างมีระบบ มีกลไก นำไปสู่การปฏิบัติและจัดให้มีการวัดผลประเมินผลเพื่อติดตามและนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาคุณภาพกระบวนการรับนิสิต โดยกำหนดคุณสมบัติของนิสิตให้สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของหลักสูตร เกณฑ์ในการคัดเลือกมีความโปรงใส ชัดเจน มีเครื่องมือในการคัดเลือกนิสิตที่มีความพร้อมสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๒. สำหรับนิสิตที่มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนดในการประกาศรับ หลักสูตรมีกระบวนการในการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตก่อนเข้าศึกษา อย่างมีระบบ มีกลไก นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลติดตามเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเตรียมความพร้อมให้นิสิตก่อนเข้าการศึกษาหรือได้รับการพัฒนาจนมีคุณสมบัติครบผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ เพื่อให้สามารถเรียนในหลักสูตรได้จนสำเร็จการศึกษา

๓. มีกระบวนการในการส่งเสริมและพัฒนานิสิต มีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและมีการประเมินผลเพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนา โดยการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีกิจกรรมเสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่ดีมีจิตสำนึกสาธารณะ

๔. มีกระบวนการในการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ และมีการวางระบบการป้องกันหรือการบริหารจัดการความเสี่ยงของนิสิต เพื่อให้นิสิตสามารถสำเร็จการศึกษาได้ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๕. มีการรักษาอัตราความคงอยู่ อัตราความสำเร็จการศึกษา โดยการควบคุมติดตามและประเมินผลความพึงพอใจของนิสิตต่อการหลักสูตร และมีการจัดรายงานผลการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิต เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพหลักสูตร

๗.๔ คณาจารย์

หลักสูตรมีกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ การคัดเลือกอาจารย์โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านสันติศึกษา และความมุ่งมั่นในการผลิตผลงานทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การรับอาจารย์ใหม่

มีการคัดเลือกอาจารย์ใหม่ซึ่งต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘ และตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย และต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒. การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริมจูงใจสนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ มีระบบยกย่องและธำรงรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อัตราการคงอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีการประเมินคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้สอน จะต้องประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการ

ปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๓. การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกรูป/คน ได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๗.๕ หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

๑. มีกระบวนการในการวางแผนควบคุมกำกับสาระของรายวิชาในหลักสูตร อย่างมีระบบ มีกลไก ที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการการจัดทำรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย มีความก้าวหน้าก้าวทันวิทยาการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยมีการบริหารจัดการเปิดรายวิชาต่างๆ ทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือก ที่เน้นนิสิตเป็นสำคัญ สามารถตอบสนองความต้องการของนิสิตและตลาดแรงงาน

๒. มีกระบวนการในการควบคุมกำกับมาตรฐานของหัวข้อวิทยานิพนธ์ที่เน้นความสามารถในการใช้การวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่หรือการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตและการพัฒนาสังคม

๓. มีกระบวนการในการวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน อย่างมีระบบ มีกลไกในการนำไปสู่การปฏิบัติและการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา โดยมีการพิจารณากำหนดผู้สอนในแต่ละรายวิชาที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน และมีการกำกับติดตามอาจารย์ในการจัดทำ มคอ.๓ และ มคอ.๔

๔. มีการกำหนดเกณฑ์ในการแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่มีความเหมาะสมกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และมีกระบวนการในการติดตามกำกับควบคุมการให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่กระบวนการพัฒนาหัวข้อจนถึงการทำวิทยานิพนธ์ การสอบป้องกัน และการเผยแพร่ผลงานวิจัยจนสำเร็จการศึกษา

๕. มีกระบวนการในประเมินผู้เรียนที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา ในการติดตามการประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิต การกำกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนและประเมินหลักสูตร (มคอ.๓ มคอ.๕ มคอ.๗) และมีการวางระบบการประเมินวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพ

๖. มีการวัดผลและรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

๗.๖ สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

มีกระบวนการในการจัดการความพร้อมของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีระบบ มีกลไกที่นำไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผลเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความพร้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องทำวิจัย อุปกรณ์การเรียนการสอน ห้องสมุด การบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการบริการอินเตอร์เน็ต เพียงพอและทั่วถึงตามความต้องการของนิสิต ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดตาม

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยพิจารณาการดำเนินการปรับปรุงพัฒนาจากผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตและอาจารย์ต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่เพียงพอและมีความเหมาะสมต่อการจัดการเรียนการสอน

๗.๗ ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators)

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔
๑. อาจารย์ประจำหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	✓	✓	✓	✓
๒. มีรายละเอียดของหลักสูตรตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิสาขาวิชา/สาขาวิชา	✓	✓	✓	✓
๓. มีรายละเอียดของรายวิชา และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓
๔. จัดทำ รายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	✓	✓	✓	✓
๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	✓	✓	✓	✓
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ & ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	✓	✓	✓	✓
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		✓	✓	✓
๘. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓
๙. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	✓	✓	✓	✓
๑๐. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	✓	✓	✓	✓
๑๑.ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/มหาบัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕.๐		✓	✓	✓
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้มหาบัณฑิต ที่มีต่อมหาบัณฑิตใหม่เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐		✓	✓	✓

หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๘.๑ การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๘.๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน

กระบวนการที่ใช้ในการประเมินและปรับปรุงยุทธศาสตร์ที่วางแผนไว้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนนั้น พิจารณาจากตัวผู้เรียน โดยอาจารย์ผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในทุกๆ หัวข้อ ว่ามีความเข้าใจหรือไม่ โดยอาจประเมินจากการทดสอบย่อย การสังเกตพฤติกรรมของนิสิต การอภิปรายโต้ตอบจากนิสิต การตอบคำถามของนิสิตในชั้นเรียน ซึ่งเมื่อรวบรวมข้อมูลจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ก็ควรจะสามารถประเมินเบื้องต้นได้ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ หากวิธีการที่ใช้ไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ ก็จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีสอน การทดสอบกลางภาคเรียนและปลายภาคเรียน จะสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนมีความเข้าใจหรือไม่ในเนื้อหาที่ได้สอนไป หากพบว่ามีปัญหาก็จะต้องมีการดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

๘.๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

ให้นิสิตได้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ในทุกด้าน ทั้งด้านทักษะกลยุทธ์การสอน การตรงต่อเวลา การชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์รายวิชา ชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา และการใช้สื่อการสอนในทุกรายวิชา

๘.๒ การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๘.๒.๑ ประเมินจากนิสิตและศิษย์เก่า

ดำเนินการประเมินจากนิสิต โดยติดตามจากผลการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งอาจารย์สามารถประเมินผลการทำงานได้ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนถึงขั้นตอนการนำเสนอเป็นรายบุคคล และสำหรับศิษย์เก่านั้นจะประเมินโดยใช้แบบสอบถามหรืออาจจะจัดประชุมศิษย์เก่าตามโอกาสที่เหมาะสม

๘.๒.๒ ประเมินจากนายจ้างหรือสถานประกอบการ

ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์จากสถานประกอบการ หรือใช้วิธีการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ใช้มหาบัณฑิต

๘.๒.๓ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิหรือที่ปรึกษา

ดำเนินการโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความเห็นหรือจากข้อมูลในรายงานผลการดำเนินงานหลักสูตร หรือจากรายงานของการประเมินผลการประกันคุณภาพภายใน

๘.๓ การประเมินผลการดำเนินงานตามที่กำหนดในรายละเอียดหลักสูตร

ให้ประเมินตามตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในหมวด ๗ ข้อ ๗ โดยคณะกรรมการประเมินอย่างน้อย ๓ คน ซึ่งต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาเดียวกันอย่างน้อย ๑ คน (ควรเป็นคณะกรรมการประเมินชุดเดียวกับการประกันคุณภาพภายใน)

๘.๔ การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุง

จากการรวบรวมข้อมูลการประเมินทั้งหมด จะทำให้ทราบปัญหาของการบริหารหลักสูตรทั้งในภาพรวมและในแต่ละรายวิชา กรณีที่พบปัญหาของรายวิชาก็สามารถที่จะดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้นๆ ได้ทันทีซึ่งก็จะเป็นการปรับปรุงย่อย ในการปรับปรุงย่อยนั้นควรทำให้ตลอดเวลาที่พบปัญหา สำหรับการปรับปรุงหลักสูตรทั้งฉบับนั้น จะกระทำทุก ๕ ปี ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้มหาบัณฑิตอยู่เสมอ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

———————————

๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต **จำนวน ๙ หน่วยกิต**

๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖)

(Peace Theories and Conflict Management)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสันติภาพและความขัดแย้งจากนักวิชาการ นักการศาสนา นักคิด นักปฏิบัติหรือนักสันติวิธีทั้งในตะวันออกและตะวันตก บริบท ธรรมชาติ พลวัต ระบบและกลไกของสันติภาพและความขัดแย้ง รูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ วิธีการหรือกระบวนการในการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งในเชิงวิชาการ ทั้งในมิติของการป้องกัน การแก้ไข ฟื้นฟู เยียวยาผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้ง ทั้งในมิติของการสร้างเสริม และการพัฒนาสันติภาพให้ยั่งยืน

๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖)

(History and Development of War and Peace in the Modern World)

เหตุการณ์และพัฒนาการของสงครามและการสร้างสันติภาพของสังคมโลกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งปรากฏในรูปของสงคราม สงครามสื่อ สงครามศาสนา ความขัดแย้งระหว่างภูมิภาคหรือระหว่างประเทศหรือภายในประเทศ สาเหตุ ผลกระทบ ปัจจัยเงื่อนไข รูปแบบ แนวทาง วิธีการ เครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งที่ปรากฏ และรูปแบบ กระบวนการ งานวิจัยที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างสันติภาพขององค์กร นักคิดและนักสันติภาพตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Buddhism for Peace)

พัฒนาการของสันติภาพตั้งแต่สมัยพุทธกาล หลักคำสอน องค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก แนวคิดทฤษฎีพุทธปรัชญา แนวทางปฏิบัติทั้งเถรวาทและมหายาน เพื่อเข้าถึงสันติภาพภายในและสันติภาพภายนอก ตลอดถึงองค์กร นักคิด นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทโดดเด่นต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม

๒. หมวดวิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต **จำนวน ๓ รายวิชา**

๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม (๓) (๒-๑-๖)

(Multi-cultural Society)

ความแตกต่างหลากหลายของสังคม บริบทของสังคมชนบทในวิถีแบบเกษตรธรรมชาติไปจนถึงสังคมที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี การปะทะขัดแย้งกัน การกลืนกลายของวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมใหม่ วัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก การเรียนรู้และเข้าใจใน รูปแบบแนวทาง มุมมอง วิถีปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม เคารพอัตลักษณ์ เพศ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม

ที่แตกต่างกัน ทั้งในระดับบุคคล ประเทศ ประชาคมอาเซียน และสังคมโลก นำเอาวัฒนธรรมความเชื่อและภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ดีงาม ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาร่วมสร้างประสานสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

หมายเหตุ : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ (๓) (๒-๒-๕)

(Research Methodology for Peace)

ศึกษาหลักแนวคิดพื้นฐานงานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การกำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัยด้านสันติภาพเพื่อการพัฒนางานสันติภาพ ค้นหาสาเหตุ แนวทางป้องกันความขัดแย้ง เรียนรู้กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย หลักการเขียนงานวิจัย การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ผลและอภิปรายผลการวิจัย จริยธรรมนักวิจัย สามารถเขียนโครงร่างานวิจัยพร้อมการนำเสนอได้

หมายเหตุ : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน (๓) (๑-๒-๖)

(Buddhist Meditation)

หลักคำสอน หลักการ รูปแบบ แนวทาง วิธีการปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานที่ปรากฏในพระไตรปิฎก รวมทั้งแนวคิด แนวทางปฏิบัติของสำนักปฏิบัติต่างๆ ในสังคมไทย และฝึกปฏิบัติโดยเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและเกิดผล เพื่อการพัฒนาจิตใจให้เกิดสันติภายของผู้ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างสันติสุข

หมายเหตุ : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต

๓. หมวดวิชาเอก จำนวน ๙ หน่วยกิต

๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖)

(Buddhist Peaceful Means)

หลักคำสอน หลักการ วิธีการ หรือเครื่องมือการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาถอดบทเรียน รูปแบบแนวทางการปฏิบัติเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งและการเสริมสร้างสันติสุขจากจากกรณีต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ เหล่าพระอริยสาวก เช่น หลักอธิกรณ-สมถะ พร้อมทั้งเปรียบเทียบรูปแบบสันติวิธีในสำนักต่างๆ ทั้งตะวันตกและตะวันออก เพื่อค้นหาปัจจัยหรือเงื่อนไขของรูปแบบสันติวิธีที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน

๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ ๓ (๐-๓-๖)

(Mindfulness for Peace Engineers)

การเสริมสร้างภูมิต้านทาน น้อมนำสติอย่างมีวุฒิภาวะ เพื่อการพัฒนาฝึกฝนอบรมตนเองและการประยุกต์ใช้สติเพื่อการสร้างสังคมสันติสุข นำหลักการ รูปแบบ แนวทางปฏิบัติตามหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานสู่ภาคสังคมหรือชุมชนให้เห็นผล ทั้งด้านกายภาวนา กริยามารยาท การอ่อนน้อมถ่อมตน การขวนขวาย ด้านศีลภาวนา การตั้งมั่นในหลักการ กฎระเบียบ วินัย ด้านจิตตภาวนา การมีจิตอาสาเสียสละ อดทน ให้อภัย และด้านปัญญาภาวนา การแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์

๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๐-๓-๖)

(Practice of Conflict Management by Buddhist Peaceful Means)

นำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปใช้ในกระบวนการสร้างความปรองดอง โดยลงพื้นที่ศึกษาองค์กร หน่วยงาน ชุมชน มูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและการสร้างความปรองดอง ออกแบบเครื่องมือเพื่อ

แก้ไขความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง โดยนำหลักพุทธสันติวิธีและศาสตร์อื่นมาประยุกต์ใช้ต่อกรณีความขัดแย้งของคู่ความในศาล ในชุมชน หรือในสังคม ถอดบทเรียนประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวในการปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง

๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๒-๕-๒)

(Mindful Dialogue for Peace)

หลักการสื่อสารที่สร้างสันติภาพให้กับตนเองและสังคม การสื่อสารที่ไม่สร้างความขัดแย้งและนำไปสู่การใช้ถ้อยคำที่รุนแรง การรู้เท่าทันสื่อ การใช้เหตุผลและมีสติรู้ทันยั้งคิดในสังคมออนไลน์ การจัดกระบวนการสานเสวนาเพื่อสร้างความปรองดองและการจัดการความขัดแย้ง การเปิดใจรับฟัง การฟังอย่างลึกซึ้งและการมีศรัทธาเคารพให้เกียรติผู้ที่มีความเชื่อและความเห็นที่แตกต่าง

๔. หมวดวิชาเลือก **จำนวน ๑๒ หน่วยกิต**

๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖)

(Justice Process for Peace)

การดำเนินการกระบวนการยุติธรรมหลากหลายรูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักทางอาญา ทางแพ่ง ตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ อัยการ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และชั้นบังคับคดี กระบวนการยุติธรรมทางเลือกเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ปฏิบัติการในศาล นอกศาล กฎหมายของส่วนราชการและองค์กรอิสระด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง

๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๒-๒-๕)

(Skill on Negotiation and Mediation)

แนวคิดทฤษฎีการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยคนกลางตามหลักวิชาการสากล ทั้งตะวันตกตะวันออก และในทางพระพุทธศาสนา รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยของนักไกล่เกลี่ย นักเจรจาในการแก้ไขความขัดแย้งและสานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชุดเครื่องมือและการประยุกต์ใช้เพื่อการเจรจาไกล่เกลี่ย การวิเคราะห์ออกแบบการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อประสิทธิผล รวมถึงประสบการณ์ของนักไกล่เกลี่ยมืออาชีพ ทั้งในระดับองค์กร ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ

๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม ๓ (๒-๑-๖)

(Social Just – Peace)

บริบทของกระบวนการยุติธรรมทางเลือก องค์ความรู้ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง วิธีการไกล่เกลี่ย เจรจาต่อรอง การสมานฉันท์ด้วยระบบยุติธรรมของชุมชน การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ การถกเถียงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ผลกระทบผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย การสร้างเวทีสาธารณะ การมีส่วนร่วม สิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความเท่าเทียมทางการเมือง เศรษฐกิจ ค่านิยมความเชื่อและวัฒนธรรม การป้องกัน การเยียวยาฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะสภาพของบุคคลหรือสังคม

๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๐-๓-๖)

(Seminar on Religious Tolerance)

การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติของแต่ละศาสนา ถอดบทเรียนหลักการ วิธีการ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน ทั้งระบบโครงสร้าง เงื่อนไข กติกา กฎระเบียบ รวมถึงเรียนรู้ วัฒนธรรม ข้อตกลงทางสังคมที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ก้าวข้ามขอบเขตความเชื่อทางศาสนา การค้นพบ การเข้าถึงความจริงเชิงสากล การยึดสังคมเป็นเป้าหมายเป็นศูนย์กลางสำคัญในการสร้างสันติสุข การเน้นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มิติศาสนากับสังคมในฐานะที่ต้องส่งเสริมเกี่ยวข้องกัน ร่วมแสวงหาหลักคำสอน แนวคิด วิธีการ กระบวนการสร้างสันติภาพในแต่ละศาสนา การแสวงหาทางออกในบริบทของความขัดแย้งทางศาสนา การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อการเรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติต่อกันบนหลักการพื้นฐานสากล

๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ ๓ (๒-๑-๖)

(Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process)

บริบทการสร้างสันติสุข ความปรองดอง ความสามัคคี การหยุดยั้งความรุนแรง การสร้างประชาธิปไตย การลดความเกลียดชัง การสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจเพื่อการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยอาศัยองค์ความรู้ท้องถิ่น แนวปฏิบัติ วิถีปราชญ์ชาวบ้าน กับแนวคิดการสร้างสันติภาพในเชิงวิชาการ การนำหลักคำสอนทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีมาประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างสันติภาพ การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน ภาคประชาสังคมต่อการแก้ไขเยียวยา การป้องกัน เพื่อสร้างสันติสุขทั้งในระดับบุคคล ชุมชน สังคม และในระดับชาติ

๕. วิทยานิพนธ์

๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

(Thesis)

ทำวิจัยโดยนำองค์ความรู้มาวิเคราะห์ศึกษาหรือบูรณาการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อการประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกัน แก้ไข และเพื่อการสร้างหรือพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพ พร้อมทั้งค้นหาแนวทางสำหรับการจัดการความขัดแย้ง เพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข

๖. สารนิพนธ์

๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์ จำนวน ๖ หน่วยกิต

(Research paper)

ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในบริบทของการสร้างสันติภาพโดยสันติวิธี วิเคราะห์ ประยุกต์ หรือถอดบทเรียน บุคคล องค์กร สถาบัน ชุมชนหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม รวมทั้งประเทศชาติ และศาสนา ทั้งนี้โดยการได้รับการอนุญาต และการควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและเขียนรายงานในรูปแบบหรือระดับของสารนิพนธ์

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบ
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปี พุทธศักราช ๒๕๕๕
กับ
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

ตารางเปรียบเทียบโครงร่างหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕ กับโครงร่างหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

โครงสร้างหลักสูตร พ๒๕๕๕.ศ.	โครงสร้างหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หมายเหตุ
รหัสหลักสูตร :	**รหัสหลักสูตร** : ๒๕๕๕๑๘๕๑๑๐๒๒๗๘	เพิ่มรหัส
ชื่อหลักสูตร : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา	**ชื่อหลักสูตร** : หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา	คงเดิม
ปรัชญาของหลักสูตร: หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีองค์ความรู้ในเชิงลึกและกว้างเพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติให้มีคุณภาพ คุณธรรมและจริยธรรมบนพื้นฐานแห่งหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า “จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”	**ปรัชญาของหลักสูตร:** หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะบูรณาการสันติภาพ ทั้งภายในและภายนอก โดยเริ่มต้นพัฒนาผู้เรียนให้สามารถ เรียนรู้ เข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาองค์ความรู้ด้านสันติภาพและสันติวิธี บนฐานของอุดมการณ์แห่งการมีสติ ขันติและสันติ เข้าถึงความเป็นผู้รู้ ตื่น เบิกบาน สมดังพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานที่ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชีพชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป และปรัชญาของมหาวิทยาลัยที่ว่า บูรณา จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา“ ”พัฒนาจิตใจและสังคม การกับศาสตร์สมัยใหม่	คงเดิม

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ๑. เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความรู้ ความเข้าใจ คุณค่าและความสำคัญของสันติภาพ ความขัดแย้ง ความรุนแรง และการสร้างสันติภาพในมิติที่หลากหลาย รวมถึงการเรียนรู้แนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือในการสร้างสันติภาพด้วยสันติวิธีซึ่งเป็นทางเลือกสำคัญต่อการนำไปประยุกต์ใช้จัดการความขัดแย้งในเชิงปัจเจกและสังคม ๒. เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความสามารถนำเครื่องมือการสร้างสันติภาพ และรักษาสันติภาพโดยสันติวิธีไปสู่การปฏิบัติ ทดสอบและทดลองในสถานการณ์จริงอันจะทำให้นิสิตมีความรู้และเชี่ยวชาญในการจัดการความขัดแย้ง และความรุนแรงในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ๓. เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้สามารถวิจัยสร้างองค์ความรู้ และเผยแพร่หลักการและวิธีการเกี่ยวกับสันติภาพ และการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี เพื่อสร้างความสมานฉันท์ให้แก่ตัวเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมในทุกระดับ	**๑.๓ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร** ๑.๓.๑ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิตให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในศาสตร์สันติศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและสามารถสร้างสันติภาวะให้กับตนเอง ชุมชน สังคม ๑.๓.๒ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความสามารถนำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปประยุกต์ใช้ในชีวิตเพื่อป้องกัน แก้ไขความขัดแย้ง และสร้างสันติสุขในระดับบุคคล ชุมชน สังคม ๑.๓.๓ เพื่อผลิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพผ่านวิถีชีวิต ผ่านความเชื่อมิติศาสนา วัฒนธรรม ความเป็นชาติพันธุ์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมไทย	ปรับเนื้อหาให้ชัดขึ้น

ระบบการจัดการศึกษา **๑ระบบ ๑.** ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน และเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาโท พ.ศ. ๒๕๔๒ จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า ๓๙ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน ดังนี้ แผน ก แบบ ก (๒)เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต	**ระบบการจัดการศึกษา** ๑.๑ ระบบการศึกษา ๑.๑.๑ จัดการศึกษาระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ อาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ซึ่งไม่ขัดต่อระเบียบว่าด้วยการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน และไม่ขัดกับข้อบังคับของมหาวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของบัณฑิตวิทยาลัย หรือคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร ๑.๑.๒ ระบบการศึกษาในเรื่องอื่นๆ ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๖) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๘ (ภาคผนวก ข)	ปรับข้อความใหม่
หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน **๑. จำนวนหน่วยวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตร** **จำนวนหน่วยกิต** จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๙ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ ๑. **แผน ก แบบ ก ๒** ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต ๒. **แผน ข** เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต	**หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน** **๑. จำนวนหน่วยวิชาที่เรียนตลอดหลักสูตร** จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๙ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ ๑. **แผน ก แบบ ก ๒** ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต ๒. **แผน ข** เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต	แผนการศึกษาคงเดิม

๓. แสดงรายละเอียดในแผนการศึกษา **แผน ก แบบ ก (๒)** ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้ วิชาบังคับ ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๑๒) หน่วยกิต วิชาเอก ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต **รวมทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า ๓๙ หน่วยกิต**	**๓. แสดงรายละเอียดในแผนการศึกษา** **แผน ก แบบ ก ๒** ศึกษารายวิชา ๒๗ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้ วิชาบังคับ นับหน่วยกิต ๙ หน่วยกิต วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๙) หน่วยกิต วิชาเอก นับหน่วยกิต ๑๒ หน่วยกิต วิชาเลือก นับหน่วยกิต ๖ หน่วยกิต วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต **รวมทั้งสิ้น ๓๙ หน่วยกิต**	ปรับหน่วยกิต/วิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต
แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้ วิชาบังคับ ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๑๒) หน่วยกิต วิชาเอก ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต **รวมทั้งสิ้น ไม่น้อยกว่า ๓๙ หน่วยกิต**	**แผน ข** ศึกษารายวิชา ๓๓ หน่วยกิต และทำสารนิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้ วิชาบังคับ นับหน่วยกิต ๙ หน่วยกิต วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๙) หน่วยกิต วิชาเอก นับหน่วยกิต ๑๒ หน่วยกิต วิชาเลือก นับหน่วยกิต ๑๒ หน่วยกิต สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต **รวมทั้งสิ้น ๓๙ หน่วยกิต**	ปรับหน่วยกิต/วิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ตารางเปรียบเทียบรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕
กับรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

หลักสูตร พ๒๕๕๕ .ศ.	หลักสูตรปรับปรุง พ๒๕๖๐ .ศ.	หมายเหตุ
หลักสูตรแผน ก แบบ ก (๒)	**หลักสูตรแผน ก แบบ ก ๒**	
๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต	**๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วนกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Theory of Peace ๖๑๘ ๑๐๒ ทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง ๓ (๓-๐-๖) Theory of Conflict and Violence	๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖) (Peace Theories and Conflict Management)	- ยุบรวมวิชาทฤษฎีสันติภาพ และวิชาทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง/รหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๑๐๓ ประวัติและพัฒนาการความขัดแย้งและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖) History and Development of Conflict and Peace in the Modern World	๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (History and Development of War and Peace in the Modern World) ๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism for Peace)	-รหัสใหม่/เพิ่มคำว่าสงคราม/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ - รหัสใหม่/วิชาใหม่
๒. หมวดวิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา	**๒. หมวดวิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา**	
๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติศึกษา* (๓) (๓-๐-๖)	๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ (๓) (๒-๒-๕) (Research Methodology for Peace)	- ปรับหน่วยกิต/ชื่อภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษเพื่อสันติศึกษา* (๓) (๓-๐-๖)		- ตัดออก
๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน* (๓) (๓-๐-๖) Insight Meditation	๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน (๓) (๑-๒-๖) (Buddhist Meditation)	- คงเดิม ปรับสัดส่วนหน่วยกิตภาคปฏิบัติ

หมายเหตุ : รายวิชา * เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม (๓) (๒-๑-๖) (Multi-cultural Society) หมายเหตุ : รายวิชา ( ) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต	- รหัสใหม่/วิชาใหม่
๓. หมวดวิชาเอก จำนวน ๔ รายวิชา ๑๒ หน่วยกิต	**๓. หมวดวิชาเอก จำนวน ๔ รายวิชา ๑๒ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๒๐๖ พระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Buddhism for Peace		- ยุบรวมเป็นวิชาพุทธสันติวิธี
๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Peaceful Means	๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means)	- คงเดิม
๖๑๘ ๒๐๘ สันติสนทนา ๓ (๓-๐-๖) Interfaith Dialogue	๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๒-๕-๒) (Mindful Dialogue for Peace)	-รหัสใหม่/หน่วยกิตใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ /ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ
๖๑๘ ๒๐๙ การปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖) Practice for Managing Conflict	๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี ๓ (๐-๓-๖) (Practice of Conflict Management by Buddhist Peaceful Means)	-รหัสใหม่/เปลี่ยนชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๒๑๐ สัมมนาสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖) Seminar on Peace Studies	๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ ๓ (๐-๓-๖) (Mindfulness for Peace Engineers)	-ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ
๓ หมวดวิชาเลือก (: นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๒ รายวิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต	**๓) หมวดวิชาเลือก : นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๒ รายวิชา จำนวน ๖ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๓๑๑ การสื่อสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Communication for Peace ๖๑๘ ๓๑๒ ผู้นำทางศาสนาและทางการเมืองเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Religious and Political Leaders for Peace		-ตัดออก ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ

๖๑๘ ๓๑๕ องค์กรด้านสันติภาพระหว่างประเทศ ๓ (๓-๐-๖) International Peace Organization ๖๑๘ ๓๑๗ ศึกษาอิสระในสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖) Independent Study in Peace Studies ๖๑๘ ๓๑๓ การไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๓-๐-๖) Mediation ๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Justice Process for Peace ๖๑๘ ๓๑๖ ขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Religious Tolerance	๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๒-๒-๕) (Skill on Negotiation and Mediation) ๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Justice Process for Peace) ๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๐-๓-๖) (Seminar on Religious Tolerance) ๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม ๓ (๒-๑-๖) (Social Justice for Peace) ๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ ๓ (๒-๑-๖) (Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process()	-ตัดออก -ตัดออก -ตัดออก -รหัสใหม่/ปรับหน่วยกิต/เปลี่ยนชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ -คงเดิม -รหัสใหม่/เปลี่ยนชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ -รหัสใหม่/วิชาใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ -รหัสใหม่/วิชาใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๔ วิทยานิพนธ์ .	**๔) วิทยานิพนธ์**	
๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ (Thesis) ๑๒ หน่วยกิต	๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ (Thesis) จำนวน ๑๒ หน่วยกิต	- คงเดิม

หลักสูตร พ.ศ.๒๕๕๕	หลักสูตรปรับปรุง พ๒๕ .ศ.๖๐	หมายเหตุ
หลักสูตร แผน ข	**หลักสูตร แผน ข**	
๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต	**๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Theory of Peace ๖๑๘ ๑๐๒ ทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง ๓ (๓-๐-๖) Theory of Conflict and Violence	๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖) (Peace Theories and Conflict Management)	- ยุบรวมวิชาทฤษฎีสันติภาพ และวิชาทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง/เปลี่ยนรหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๑๐๓ ประวัติและพัฒนาการความขัดแย้งและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖) History and Development of Conflict and Peace in the Modern World	๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖) (History and Development of War and Peace in the Modern World)	-รหัสใหม่/เพิ่มคำว่าสงคราม/ชื่อภาษาอังกฤษใหม่
	๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism for Peace)	- รหัสใหม่/วิชาใหม่
๒. หมวดวิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา	**๒. วิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา**	
๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติศึกษา* (๓) (๓-๐-๖) Research Methodology for Peace Studies	๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ (๓) (๒-๒-๕) (Research Methodology for Peace)	- ปรับหน่วยกิต/เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษเพื่อสันติศึกษา* (๓) (๓-๐-๖) English for Peace Studies		- ตัดออก
๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน* (๓) (๓-๐-๖) Insight Meditation	๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน (๓) (๑-๒-๖) (Buddhist Meditation)	- ตัดออก

หมายเหตุ : รายวิชา * เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต	๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม (๓) (๒-๑-๖) (Multi-cultural Society) หมายเหตุ : รายวิชา ( ) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต	- รหัสใหม่/วิชาใหม่
๓. หมวดวิชาเอก รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต	**๓. หมวดวิชาเอก จำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๒๐๖ พระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Buddhism for Peace		- ยุบรวมเป็นวิชาพุทธสันติวิธี
๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Peaceful Means	๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means)	- คงเดิม
๖๑๘ ๒๐๘ สันติสนทนา ๓ (๒-๑-๖) Interfaith Dialogue	๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๒-๕-๒) (Mindful Dialogue for Peace)	-รหัสใหม่/ปรับหน่วยกิต/ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๒๐๙ การปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖) Practice for Managing Conflict	๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี๓ (๐-๓-๖) (Practice of Conflict Management by Buddhist)	-รหัสใหม่/เปลี่ยนชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๒๑๐ สัมมนาสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖)	๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ ๓ (๐-๓-๖) (Mindfulness for Peace Engineers Peaceful Means)	-ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ -รหัสใหม่/วิชาใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๔. หมวดวิชาเลือก : นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต	**๔. หมวดวิชาเลือก : นิสิตต้องเลือกศึกษาจำนวน ๔ รายวิชา จำนวน ๑๒ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๓๑๑ การสื่อสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖)		-ตัดออก ยุบรวมเป็นวิชา สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ
๖๑๘ ๓๑๒ ผู้นำทางศาสนาและทางการเมืองเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Religious and Political Leaders for Peace		-ตัดออก
๖๑๘ ๓๑๕ องค์กรด้านสันติภาพระหว่างประเทศ ๓ (๓-๐-๖)		-ตัดออก
๖๑๘ ๓๑๗ ศึกษาอิสระในสันติศึกษา ๓ (๓-๐-๖)		-ตัดออก
๖๑๘ ๓๑๓ การไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๓-๐-๖) Mediation	๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๒-๒-๕) (Skill on Negotiation and Mediation)	-รหัสใหม่/เปลี่ยนชื่อใหม่/ปรับหน่วยกิต/ภาษาอังกฤษใหม่
๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖)		-คงเดิม

Justice Process for Peace ๖๑๘ ๓๑๖ ขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Religious Tolerance	๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Justice Process for Peace) ๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๐-๓-๖) (eminar on Religious Tolerance) ๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม ๓ (๒-๑-๖) (Social Justice for Peace) ๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ ๓ (๒-๑-๖) (Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process)	-รหัสใหม่/เปลี่ยนชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/เพิ่มสัดส่วนภาคปฏิบัติ -รหัสใหม่/วิชาใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่ -รหัสใหม่/วิชาใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่
๕) สารนิพนธ์	**๕) สารนิพนธ์**	
๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์ (Thematic Paper) ๖ หน่วยกิต	๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์ (Research Paper) จำนวน ๖ หน่วยกิต	- เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษใหม่

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕ กับคำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
๑. วิชาบังคับ จำนวน ๙ หน่วยกิต		**๑. หมวดวิชาบังคับ แบบนับหน่วยกิต จำนวน ๙ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Theory of Peace ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับสันติภาพของนักคิด และนักปฏิบัติด้านสันติภาพทั่วโลก เช่น มหาตมะ คานธี มาร์ติน ลูเธอร์ คิง จูเนียร์ ดาไล ลามะ และโยฮัน กัลตุง และศาสนาต่างๆ เช่น ศาสนาฮินดู ศาสนาคริสต์ และศาสนาอิสลาม โดยการวิเคราะห์ความหมาย คุณค่า ความสำคัญ หลักการ เป้าหมาย วิธีการ และกระบวนสร้าง และรักษาสันติภาพในรูปแบบต่างๆ	ยุบรวบเป็นวิชาทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	**๖๑๘ ๑๐๑ ทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง** ๓ (๓-๐-๖) (Peace Theories and Conflict Management) แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับสันติภาพและความขัดแย้งจากนักวิชาการ นักการศาสนา นักคิด นักปฏิบัติหรือนักสันติวิธีทั้งในตะวันออกและตะวันตก บริบท ธรรมชาติ พลวัต ระบบและกลไกของสันติภาพและความขัดแย้ง รูปแบบ แนวทาง เครื่องมือ วิธีการหรือกระบวนการในการสร้างสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งในเชิงวิชาการ ทั้งในมิติของการป้องกัน การแก้ไข ฟื้นฟู เยียวยา ผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้ง ทั้งในมิติของการสร้างเสริม และการพัฒนาสันติภาพให้ยั่งยืน	รหัสเก่า/ปรับชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/ปรับคำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๑๐๒ ทฤษฎีความขัดแย้งและความรุนแรง ๓ (๓-๐-๖) Theory of Conflict and Violence ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง และความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ศาสนาอื่นๆ และนักคิดทั่วไป ในมิติต่างๆ ที่ครอบคลุมเรื่องความหมาย สาเหตุ ระดับ ประเภท และวงจรของความขัดแย้ง และความรุนแรง ตลอดจนความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับปัญหาอื่นๆ หรือผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งจนนำไปสู่ความรุนแรงทั้งในระดับชุมชน ระดับชาติ และนานาชาติ	ยุบรวมเป็นวิชาทฤษฎีสันติภาพและการจัดการความขัดแย้ง	**หมายเหตุ** : เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๓) ของ แผน ก แบบ ก (๑)	
๖๑๘ ๑๐๓ ประวัติและพัฒนาการความขัดแย้งและสันติภาพในโลกยุคใหม่ ๓ (๓-๐-๖) History and Development of Conflict and Peace in the Modern World ศึกษาประวัติ และพัฒนาการความขัดแย้ง การปะทะกันทาง	ปรับแก้ไขคำอธิบายใหม่	**๖๑๘ ๑๐๒ ประวัติและพัฒนาการสงครามและสันติภาพในโลกยุคใหม่** ๓ (๓-๐-๖) (History and Development of War and Peace in the Modern World) เหตุการณ์และพัฒนาการของสงครามและการสร้างสันติภาพของสังคม	รหัสใหม่/ปรับชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/ปรับคำอธิบายใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
วัฒนธรรม สงคราม ความรุนแรง สันติภาพ รวมไปถึงการสร้างสันติภาพที่เกิดขึ้นในบริบทต่างๆ ของโลกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้เรียนรู้และเข้าใจมุมมองเกี่ยวกับความความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพ และวิถีปฏิบัติของสันติภาพของกลุ่มชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในโลกนี้ซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งทางความเชื่อ การศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม		โลกตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งปรากฏในรูปของสงคราม สงครามสื่อ สงครามศาสนา ความขัดแย้งระหว่างภูมิภาคหรือระหว่างประเทศหรือภายในประเทศ สาเหตุ ผลกระทบ ปัจจัยเงื่อนไข รูปแบบ แนวทาง วิธีการ เครื่องมือในการจัดการความขัดแย้งที่ปรากฏ และรูปแบบ กระบวนการ งานวิจัยที่ถูกนำมาใช้ในการสร้างสันติภาพขององค์กร นักคิดและนักสันติภาพตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๒. วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต ๙ หน่วยกิต		**๒. หมวดวิชาบังคับ แบบไม่นับหน่วยกิต จำนวน ๓ รายวิชา**	
๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติศึกษา (๓) (๓-๐-๖) Research Methodology for Peace Studies ศึกษาหลักการและแนวคิดในการแสวงหาความรู้ด้วยการวิจัย ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ความสำคัญของการวิจัยเพื่องานด้านสันติศึกษา กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัย เช่น การเลือกปัญหา การตั้งสมมติฐาน เครื่องมือการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการวิจัย เน้นการประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการวิจัยเพื่องานด้านสันติศึกษา	รหัสเดิม/ชื่อคงเดิม/คำอธิบายปรับแก้ไขใหม่	**๖๑๘ ๑๐๔ ระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสันติภาพ** (๓) (๒-๒-๕) (Research Methodology for Peace) ศึกษาหลักแนวคิดพื้นฐานงานวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การกำหนดกรอบแนวคิดงานวิจัยด้านสันติภาพเพื่อการพัฒนางานสันติภาพ ค้นหาสาเหตุ แนวทางป้องกันความขัดแย้ง เรียนรู้กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย หลักการเขียนงานวิจัย การสร้างเครื่องมือ การวิเคราะห์ผลและอภิปรายผลการวิจัย จริยธรรมนักวิจัย สามารถเขียนโครงร่างานวิจัยพร้อมการนำเสนอได้ **หมายเหตุ** : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต	รหัสเดิม/ชื่อคงเดิม/ปรับหน่วยกิตใหม่/ปรับคำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๑๐๕ ภาษาอังกฤษเพื่อสันติศึกษา (๓) (๒-๑-๖) English for Peace Studies ศึกษาและฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งในแง่การใช้ถ้อยคำภาษาพูดและภาษาเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดและวิธีปฏิบัติด้านสันติภาพ และการจัดการความขัดแย้ง อันจะนำไปสู่การเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับที่มาของรากศัพท์ และพัฒนาการของสันติภาพในทุกๆ มิติ และประยุกต์ใช้เครื่องสอดคล้องกับหลักการและทฤษฎี	ตัดออก		

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
๖๐๐ ๒๐๕ กรรมฐาน (๓) (๓-๐-๖) Insight Meditation ศึกษารูปแบบและหลักการปฏิบัติสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพุทธศาสนา รวมทั้งของสำนักต่างๆ และฝึกปฏิบัติโดยเน้นศึกษาอารมณ์ของสมถกรรมฐาน และวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อการพัฒนาจิตใจให้เกิดสันติภายในของผู้ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการปรับประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม	รหัสเดิม/ชื่อคงเดิม/คำอธิบายปรับแก้ไขใหม่	**๖๑๘ ๒๐๕ กรรมฐาน** (๓) (๑-๒-๖) (Buddhist Meditation) หลักคำสอน หลักการ รูปแบบ แนวทาง วิธีการปฏิบัติสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐาน ที่ปรากฏในพระไตรปิฎก รวมทั้งแนวคิด แนวทางปฏิบัติของสำนักปฏิบัติต่างๆ ในสังคมไทย และฝึกปฏิบัติโดยเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องและเกิดผล เพื่อการพัฒนาจิตใจให้เกิดสันติภายของผู้ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการนำมาปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างสันติสุข **หมายเหตุ** : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต	รหัสเดิม/ชื่อคงเดิม/ปรับหน่วยกิตใหม่/ปรับภาษาอังกฤษใหม่/ปรับคำอธิบายใหม่
		๖๑๘ ๑๐๕ สังคมพหุวัฒนธรรม (๓) (๒-๑-๖) (Multi-cultural Society) ความแตกต่างหลากหลายของสังคม บริบทของสังคมชนบทในวิถีแบบเกษตรธรรมชาติไปจนถึงสังคมที่มีความสลับซับซ้อนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณี การปะทะขัดแย้งกัน การกลืนกลายของวัฒนธรรมเก่ากับวัฒนธรรมใหม่ วัฒนธรรมตะวันออกกับวัฒนธรรมตะวันตก การเรียนรู้และเข้าใจใน รูปแบบแนวทาง มุมมอง วิถีปฏิบัติอย่างถูกต้องเหมาะสม เคารพอัตลักษณ์เพศ ชาติพันธุ์ วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทั้งในระดับบุคคล ประเทศ ประชาคมอาเซียน และสังคมโลก นำเอาวัฒนธรรมความเชื่อและภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่ดีงาม ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันมาร่วมสร้างประสานสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข **หมายเหตุ** : (๓) เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต	วิชาใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
๓. วิชาเอก		**๓ . หมวดวิชาเอก จำนวน ๙ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๒๐๖ พระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) ศึกษาหลักการเกี่ยวกับสันติภาพในพระไตรปิฎก และอรรถกถาที่ครอบคลุมมิติต่างๆ ทั้งในแง่ของความหมาย คุณค่า ความสำคัญ และเป้าหมาย โดยเน้นศึกษาทั้งสันติภาพภายใน และสันติภาพภายนอกที่ปฏิสัมพันธ์กับสันติภาพซึ่งเกิดขึ้นในตัวเองที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพในสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอก รวมไปถึงการศึกษาพัฒนาการของสันติภาพตั้งแต่สมัยพุทธกาลจนถึงยุคปัจจุบันขององค์กร นักคิด นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทโดดเด่นเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาสันติภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ	เปลี่ยนเป็นวิชาสัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ	**๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ** ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism for Peace) พัฒนาการของสันติภาพตั้งแต่สมัยพุทธกาล หลักคำสอน องค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก แนวคิดทฤษฎีพุทธปรัชญา แนวทางปฏิบัติทั้งเถรวาทและมหายาน เพื่อเข้าถึงสันติภาพภายในและสันติภาพภายนอก ตลอดถึงองค์กร นักคิด นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทโดดเด่นต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม **หมายเหตุ**: เป็นวิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต (๓) ของ แผน ก แบบ ก (๑)	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/คำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี ๓ (๓-๐-๖) Buddhist Peaceful Means ศึกษาหลักการ และเครื่องมือการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาความหมาย ความเป็นมา คุณค่าและความสำคัญของสันติวิธีต่อมนุษย์และสังคม รวมไปถึงการศึกษา และเรียนรู้รูปแบบของพุทธสันติวิธีในรูปแบบต่างๆ ในแต่ละกรณี เช่น หลักอธิกรณสมถะ และการไกล่เกลี่ยคนกลาง ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่นำไปสู่การสร้างความสำเร็จในการใช้พุทธสันติวิธีรูปแบบต่างๆ อันจะนำไปสู่การนำหลักพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน	รหัสเดิม/ชื่อเดิม	**๖๑๘ ๒๐๗ พุทธสันติวิธี** ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Peaceful Means) หลักคำสอน หลักการ วิธีการ หรือเครื่องมือการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธีในพระไตรปิฎก โดยเน้นศึกษาถอดบทเรียน รูปแบบแนวทางการปฏิบัติเพื่อการแก้ไขความขัดแย้งและการเสริมสร้างสันติสุขจากจากกรณีต่าง ๆ ของพระพุทธเจ้า พระโพธิสัตว์ เหล่าพระอริยสาวก เช่น หลักอธิกรณ-สมถะ พร้อมทั้งเปรียบเทียบรูปแบบสันติวิธีในสำนักต่างๆ ทั้งตะวันตกและตะวันออก เพื่อค้นหาปัจจัยหรือเงื่อนไขของรูปแบบสันติวิธีที่ควรนำมาประยุกต์ใช้ในสังคมปัจจุบัน	รหัสเดิม/ชื่อเดิม/เปลี่ยนคำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๒๐๘ สันติสนทนา ๓ (๒-๑-๖) Interfaith Dialogue ศึกษาแนวความคิด ความสำคัญ รูปแบบ และกระบวนการของสันติ	ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ	**๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ** ๓ (๒-๕-๒) (Mindful Dialogue for Peace)	รหัสใหม่/ชื่อใหม่//ปรับหน่วยกิต/ภาษาอังกฤษ

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
สนทนาระหว่างกลุ่มคนที่มีความเชื่อที่แตกต่างของนักคิด นักปฏิบัติ นักการศาสนา นักการเมืองตามแนวตะวันตกและตะวันออก รวมทั้งตามหลักการของพระพุทธศาสนา โดยนำหลักการตามที่ได้ศึกษามาบูรณาการและประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือ รวมไปถึงการฝึกปฏิบัติการโดยนำหลักการสันติสนทนาในการสร้างความปรองดองให้แก่บุคคล หรือกลุ่มบุคคล ในการสร้างความสมดุลทางความคิด การพูด และการกระทำ หรือเพื่อลดปัญหาหรือแก้ไขเยียวยาความขัดแย้งในสังคมทุกระดับ รวมถึงเพื่อการพัฒนาจิตวิญญาณของแต่บุคคลเพื่อสันติภาพภายใน และภายนอก		หลักการสื่อสารที่สร้างสันติภาพให้กับตนเองและสังคม การสื่อสารที่ไม่สร้างความขัดแย้งและนำไปสู่การใช้ถ้อยคำที่รุนแรง การรู้เท่าทันสื่อ การใช้เหตุผลและมีสติรู้ทันยั้งคิดในสังคมออนไลน์ การจัดกระบวนการสานเสวนาเพื่อสร้างความปรองดองและการจัดการความขัดแย้ง การเปิดใจรับฟัง การฟังอย่างลึกซึ้ง และการมีศรัทธาเคารพให้เกียรติผู้ที่มีความเชื่อและความเห็นที่แตกต่าง	ใหม่/คำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๓๐๙ การปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง ๓ (๓-๐-๖) Practice for Managing Conflict เน้นให้ผู้เรียน ฝึกปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งในสถานการณ์จริง ฝึกปฏิบัติด้วยการประยุกต์แนวทางการสร้างสันติภาพโดยใช้สันติวิธีในเพื่อแก้ไขและเยียวยาความ ตลอดจนศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้อง พระพุทธศาสนาทั้งที่เป็นก ขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณีรณีความขัดแย้งในลักษณะคู่ความในศาล ในชุมชน หรือสังคมตามความเห็นชอบจากผู้สอนพร้อมทั้งบันทึกการฝึกปฏิบัติและผลจากการฝึกปฏิบัติเพื่อนำเสนอ	เปลี่ยนชื่อใหม่	**๖๑๘ ๒๐๘ ปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยพุทธสันติวิธี** ๓ (๐-๓-๖) **(Practice of Conflict Management by Buddhist Peaceful Means)** นำองค์ความรู้ด้านสันติภาพไปใช้ในกระบวนการสร้างความปรองดองโดยลงพื้นที่ศึกษาองค์กร หน่วยงาน ชุมชน มูลนิธิที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพและการสร้างความปรองดอง ออกแบบเครื่องมือเพื่อแก้ไขความขัดแย้งและการสร้างความปรองดอง โดยนำหลักพุทธสันติวิธีและศาสตร์อื่นมาประยุกต์ใช้ต่อกรณีความขัดแย้งของคู่ความในศาล ในชุมชน หรือในสังคม ถอดบทเรียนประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวในการปฏิบัติการจัดการความขัดแย้ง	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/คำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๒๑๐ สัมมนาสันติศึกษา (๓) (๓-๐-๖) สัมมนาเพื่อร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้ง สงคราม และความรุนแรง อีกทั้งร่วมกันแสวงหาแนวทางการสร้างสันติภาพโดยใช้สันติวิธีเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงในสังคม หรือเพื่อร่วมกันหาทางออกต่อประเด็นความขัดแย้งและความรุนแรงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน	เปลี่ยนชื่อใหม่	**๖๑๘ ๑๐๓ สัมมนาพระพุทธศาสนาเพื่อสันติภาพ** ๓ (๓-๐-๖) (Seminar on Buddhism for Peace) พัฒนาการของสันติภาพตั้งแต่สมัยพุทธกาล หลักคำสอน องค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างสันติภาพที่ปรากฏในพระไตรปิฎก แนวคิดทฤษฎีพุทธปรัชญา แนวทางปฏิบัติทั้งเถรวาทและมหายาน เพื่อเข้าถึงสันติภาพภายในและ	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/คำอธิบายใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
		สันติภาพภายนอก ตลอดถึงองค์กร นักคิด นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนาที่มีบทบาทโดดเด่นต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการพัฒนาสันติภาพต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม	
		๖๑๘ ๑๐๖ สติสำหรับวิศวกรสันติภาพ ๓ (๐-๓-๖) (Mindfulness for Peace Engineers) การเสริมสร้างภูมิต้านทาน น้อมนำสติอย่างมีวุฒิภาวะ เพื่อการพัฒนาฝึกฝนอบรมตนเองและการประยุกต์ใช้สติเพื่อการสร้างสังคมสันติสุข นำหลักการรูปแบบ แนวทางปฏิบัติตามหลักสมถกรรมฐานและวิปัสสนากรรมฐานสู่ภาคสังคมหรือชุมชนให้เห็นผล ทั้งด้านกายภาวนา กริยามารยาท การอ่อนน้อมถ่อมตน การขวนขวาย ด้านศีลภาวนา การตั้งมั่นในหลักการ กฎระเบียบ วินัย ด้านจิตตภาวนา การมีจิตอาสาเสียสละ อดทน ให้อภัย และด้านปัญญาภาวนา การแบ่งปันองค์ความรู้และประสบการณ์	วิชาใหม่ วิชาใหม่
๔. วิชาเลือก		**๔. หมวดวิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต**	
๖๑๘ ๓๑๑ การสื่อสารเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Communication for Peace ศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อสันติภาพ โดยศึกษากระบวนการเจรจาเพื่อสันติ และการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ของนักคิด และปฏิบัติการด้านการสื่อสารทั่วโลก และในพระพุทธศาสนา ทั้งพระพุทธเจ้า และเหล่าสาวก เช่น การเยียวยาอารมณ์ของนางกีสาโคตรมี การไกลเกลี่ยกรณีพระญาติทะเลาะกัน และการที่พระภิกษุชาวเมืองโกสัมพีขัดแย้งกัน หรือรูปแบบอื่นๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งในลักษณะวัจนภาษาและอวัจนภาษาซึ่งนำไปสู่การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง ตั้งแต่การป้องกันหลีกเลี่ยง การคลี่คลายแก้ไขปัญหา การบรรลุข้อตกลง	ยุบรวมเป็นวิชาสุนทรียสารเพื่อสันติภาพ/ย้ายไปเป็นหมวดวิชาเอก	**๖๑๘ ๒๑๐ สุนทรียสารเพื่อสันติภาพ** ๓ (๒-๑-๖) (Mindful Dialogue for Peace) หลักการสื่อสารที่สร้างสันติภาพให้กับตนเองและสังคม การสื่อสารที่ไม่สร้างความขัดแย้งและนำไปสู่การใช้ถ้อยคำที่รุนแรง การรู้เท่าทันสื่อ การใช้เหตุผลและมีสติรู้ทันยั้งคิดในสังคมออนไลน์ การจัดกระบวนการสานเสวนาเพื่อสร้างความปรองดองและการจัดการความขัดแย้ง การเปิดใจรับฟัง การฟังอย่างลึกซึ้ง และการมีศรัทธาเคารพให้เกียรติผู้ที่มีความเชื่อและความเห็นที่แตกต่าง	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/คำอธิบายใหม่/ย้ายไปเป็นหมวดวิชาเอก

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
ร่วมกัน รวมถึงการฟื้นฟูเยียวยาทั้งทางด้านกายภาพและด้านจิตใจ			
๖๑๘ ๓๑๒ ผู้นำทางศาสนาและทางการเมืองเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Religious and Political Leaders for Peace ศึกษาบทบาทและความสำคัญของผู้นำทางศาสนา และนักการเมืองในระดับชาติ และ ระดับโลกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการในศึกษาและสร้างสันติภาพ เช่น พระพุทธเจ้า พระเยซู และพระนบี มูฮัมหมัด และกลุ่มคนที่ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสันติภาพ เช่น เนลสัน เมลเดลา ออง ซาน ซูจี ดาไลลามะ รวมถึงพุทธทาสภิกขุ และพระพรหมคุณาภรณ์ (ปยุตฺโต.อ.ป)	ตัดออก		
๖๑๘ ๓๑๓ การไกล่เกลี่ยคนกลาง ๓ (๓-๐-๖) Mediation ศึกษาแนวคิด ความสำคัญ รูปแบบ กระบวนการและเครื่องมือการไกล่เกลี่ยตามแนวตะวันตก และในทางพระพุทธศาสนา เพื่อนำไปประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือ สำหรับสร้างความปรองดองอย่างมีสติแก่คู่กรณีที่ขัดแย้งกันในกรณีต่างๆ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม	ปรับเป็นวิชาทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง	**๖๑๘ ๑๐๗ ทักษะการเจรจาและการไกล่เกลี่ยคนกลาง** ๓ (๒-๑-๖) (Skill on Negotiation and Mediation) แนวคิดทฤษฎีการเจรจาต่อรองและการไกล่เกลี่ยคนกลางตามหลักวิชาการสากล ทั้งตะวันตก ตะวันออก และในทางพระพุทธศาสนา รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการเจรจาไกล่เกลี่ยของนักไกล่เกลี่ย นักเจรจาในการแก้ไขความขัดแย้งและสานสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ชุดเครื่องมือและการประยุกต์ใช้เพื่อการเจรจาไกล่เกลี่ย การวิเคราะห์ออกแบบการเจรจาไกล่เกลี่ยเพื่อประสิทธิผล รวมถึงประสบการณ์ของนักไกล่เกลี่ยมืออาชีพ ทั้งในระดับองค์กร ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศ	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/หน่วยกิตใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/ปรับคำอธิบายใหม่
๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) Justice Process for Peace ศึกษาแนวคิดกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง	ชื่อคงเดิม ปรับคำอธิบายใหม่	**๖๑๘ ๓๑๔ กระบวนการยุติธรรมเพื่อสันติภาพ** ๓ (๓-๐-๖) (Justice Process for Peace) การดำเนินการกระบวนการยุติธรรมหลากหลายรูปแบบเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้ง บทบาท อำนาจหน้าที่ขององค์กรและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมกระแสหลักทางอาญา ทางแพ่ง ตั้งแต่ชั้นพนักงานสอบสวนหรือตำรวจ	รหัสเดิม/ชื่อเดิม/หน่วยกิตเดิม/ภาษาอังกฤษเดิม/คำอธิบายใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
เช่น แนวคิดกระบวนยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ แนวคิดยุติธรรมชุมชน กระบวนการทางศาลรวมถึงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง ที่ปรากฏในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอาญา เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย กฎหมายเกี่ยวกับการประนีประนอมข้อพิพาท และกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพ		อัยการ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ และชั้นบังคับคดี กระบวนการยุติธรรมทางเลือกเกี่ยวกับยุติธรรมชุมชน ยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ปฏิบัติการในศาล นอกศาล กฎหมายของส่วนราชการและองค์กรอิสระด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง	
๖๑๘ ๓๑๕ องค์กรสันติภาพระหว่างประเทศ ๓ (๓-๐-๖) International Peace Organization ศึกษาบทบาท และแนวทางปฏิบัติของผู้นำองค์กรหรือกลุ่มองค์กรที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสันติภาพทั่วโลก เช่น องค์การสหประชาชาติ)United Nation) องค์การยูเนสโก (UNESCO) องค์กรศาสนาเพื่อสันติภาพ และมูลนิธิสันติภาพนิวาโน โดยมุ่งเน้นศึกษารูปแบบ วิธีการ และกระบวนการสร้าง และการรักษาสันติภาพอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง และความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากสงครามทางอาวุธ และการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศต่างๆ ทั่วโลก	ตัดออก		
๖๑๘ ๓๑๖ ขันติธรรมทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) Religious Tolerance ศึกษาภูมิหลังความเป็นมาแนวคิดขันติกรรมทางศาสนาที่สัมพันธ์กับสงครามระหว่างศาสนาและนิกายทางศาสนาในประเทศต่างๆ แนวคิดและวิธีการใช้ขันติธรรมของศาสนาต่างๆ ตลอดถึงกฎบัตรขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยเสรีภาพทางศาสนานานาชาติ)International Religious Freedom) อันมีอิทธิพลต่อการออกแบบรัฐธรรมนูญของประเทศต่างๆ ที่ว่าด้วยเสรีภาพในการนับถือศาสนา การแยกการปกครองของรัฐออกจากศาสนา เป็นต้น เพื่อหาแนวทางใช้หลักขันติธรรมเป็นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขท่ามกลาง	ปรับแก้ไขใหม่	**๖๑๘ ๒๑๑ สัมมนาขันติธรรมทางศาสนา** ๓ (๐-๓-๖) (Seminar on Religious Tolerance) การสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติของแต่ละศาสนา ถอดบทเรียนหลักการ วิธีการ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่แตกต่างกัน ทั้งระบบโครงสร้าง เงื่อนไข กติกา กฎระเบียบ รวมถึงเรียนรู้ วัฒนธรรมข้อตกลงทางสังคมที่เป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ก้าวข้ามขอบเขตความเชื่อทางศาสนา การค้นพบ การเข้าถึงความจริงเชิงสากล การยึดสังคมเป็นเป้าหมายเป็นศูนย์กลางสำคัญในการสร้างสันติสุข การเน้นคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มิติศาสนากับสังคมในฐานะที่ต้องส่งเสริมเกี่ยวข้องกัน ร่วมแสวงหาหลักคำสอน แนวคิด วิธีการ กระบวนการสร้างสันติภาพในแต่ละศาสนา การแสวงหาทางออกในบริบทของความขัดแย้งทางศาสนา การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อการเรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติต่อกันบนหลักการพื้นฐานสากล	รหัสใหม่/ชื่อใหม่/หน่วยกิตใหม่/ภาษาอังกฤษใหม่/คำอธิบายใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
ความแตกต่างหลากหลายทางศาสนา **๖๑๘ ๓๑๗ ศึกษาอิสระในสันติศึกษา** ๓ (๓-๐-๖) ให้นิสิตเลือกและนำเสนอโครงการที่เกี่ยวข้องกับกรณีตัวอย่างปัญหาความขัดแย้งจากสถานการณ์จริง และบูรณาการรูปแบบและวิธีการสร้างสันติภาพโดยใช้สันติวิธี เพื่อใช้เครื่องมือและทฤษฎีต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาและเปลี่ยน ไปสู่การดำเนินการแก้ไขหรือเยียวยาปัญหาความขัดแย้งที่นิสิตเลือก โดยการปฏิบัติจริง หรือศึกษาวิเคราะห์ พร้อมทั้งนำเสนอผลงานการศึกษาในรูปแบบของงานวิชาการ	ตัดออก	**๖๑๘ ๒๑๒ นวัตกรรมภูมิปัญญาไทยกับกระบวนการสร้างสันติภาพ** ๓ (๒-๑-๖) (Thai Wisdom Innovation and Peace Building Process) บริบทการสร้างสันติสุข ความปรองดอง ความสามัคคี การหยุดยั้งความรุนแรง การสร้างประชาธิปไตย การลดความเกลียดชัง การสร้างพื้นที่แห่งความไว้วางใจเพื่อการแก้ปัญหาร่วมกัน โดยอาศัยองค์ความรู้ท้องถิ่น แนวปฏิบัติวิถีปราชญ์ชาวบ้าน กับแนวคิดการสร้างสันติภาพในเชิงวิชาการ การนำหลักคำสอนทางศาสนา วัฒนธรรมประเพณีมาประยุกต์ใช้เพื่อการสร้างสันติภาพ การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน ภาคประชาสังคมต่อการแก้ไขเยียวยา การป้องกัน เพื่อสร้างสันติสุขทั้งในระดับบุคคล ชุมชน สังคม และในระดับชาติ **๖๑๘ ๒๐๙ สันติยุติธรรมทางสังคม** ๓ (๒-๑-๖) (Social Just – Peace) บริบทของกระบวนการยุติธรรมทางเลือก องค์ความรู้ท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้านต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง วิธีการไกล่เกลี่ย เจรจาต่อรอง การสมานฉันท์ด้วยระบบยุติธรรมของชุมชน การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ การถกเถียงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ ผลกระทบผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย การสร้างเวทีสาธารณะ การมีส่วนร่วม สิทธิมนุษยชน เสรีภาพ ความเท่าเทียมทางการเมือง เศรษฐกิจ ค่านิยมความเชื่อและวัฒนธรรม การป้องกัน การเยียวยาฟื้นฟูผลกระทบที่เกิดจากความขัดแย้งที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะสภาพของบุคคลหรือสังคม	วิชาใหม่ วิชาใหม่

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๕	หมายเหตุ	หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐	หมายเหตุ
๕. วิทยานิพนธ์		**๕. วิทยานิพนธ์**	
๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต Thesis เป็นโครงการเฉพาะบุคคลที่มีเนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	รหัส/ชื่อคงเดิม	**๖๑๘ ๔๐๐ วิทยานิพนธ์** จำนวน ๑๒ หน่วยกิต (Thesis) ทำวิจัยโดยนำองค์ความรู้มาวิเคราะห์ศึกษาหรือบูรณาการ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหาตามลักษณะวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อการประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกัน แก้ไข และเพื่อการสร้างหรือพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพ พร้อมทั้งค้นหาแนวทางสำหรับการจัดการความขัดแย้ง เพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เกิดสันติภาพและสันติสุข	รหัสเดิม/ชื่อเดิม เปลี่ยนคำอธิบาย ให้ชัดขึ้น
๕. สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต		**๖. สารนิพนธ์**	
๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์ ๖ หน่วยกิต Thematic Paper ศึกษาค้นคว้าในประเด็นปัญหาหรือเรื่องที่น่าสนใจในบริบทของการสร้างสันติภาพโดยสันติวิธีที่สามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งในครอบครัวชุมชน สังคม รวมทั้งประเทศชาติ และศาสนา โดยสันติวิธี ภายใต้การอนุญาต แนะนำและการควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและเขียนรายงานในรูปของสารนิพนธ์	รหัส/ชื่อคงเดิม	**๖๑๘ ๓๐๐ สารนิพนธ์** จำนวน ๖ หน่วยกิต (Research paper) ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจในบริบทของการสร้างสันติภาพโดยสันติวิธี วิเคราะห์ ประยุกต์ หรือถอดบทเรียน บุคคล องค์กร สถาบัน ชุมชนหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้งทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน สังคม รวมทั้งประเทศชาติ และศาสนา ทั้งนี้โดยการได้รับการอนุญาต และการควบคุมโดยอาจารย์ที่ปรึกษาและเขียนรายงานในรูปแบบหรือระดับของสารนิพนธ์	รหัสเดิม/ชื่อเดิม/ ภาษาอังกฤษใหม่/ เปลี่ยนคำอธิบาย ให้ชัดขึ้น

ภาคผนวก ค
ข้อบังคับ ระเบียบ และประกาศที่เกี่ยวข้อง

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑

เพื่อให้การบริหารงานในบัณฑิตวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราว ประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง หรือมติอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“นิสิต” หมายถึง ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต

๖.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรี ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปีนับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยคและ

๖.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

๗.๑ ผู้สมัครเข้าเป็นนิสิตต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาขั้นปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษา ที่สภามหาวิทยาลัยรับรองและต้องมีคุณสมบัติอื่นตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๒ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับแต่สำเร็จการศึกษา หรือมีผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการ ประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ

๗.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๘ บัณฑิตวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในแต่ละปีการศึกษา

หมวดที่ ๒
การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๙ ระบบการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จัดการศึกษาระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ แต่ละภาคการศึกษามีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๖ สัปดาห์ บัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อนที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	๑๒ หน่วยกิต
กลุ่มวิชา	๑๘ หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖ หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	๑๒ หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	**๔๘ หน่วยกิต**

๑๐.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	๙ หน่วยกิต
กลุ่มวิชา	๙ หน่วยกิต
วิชาเลือก ไม่น้อยกว่า	๖ หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์	๓๖ หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	**๖๐ หน่วยกิต**

ข้อ ๑๑ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา มีดังนี้

๑๑.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๒ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถจบการศึกษาได้ในระยะเวลา ๑๐ ภาคการศึกษาปกติตามข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๓ การนับเวลาในข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ตามข้อ ๑๓.๑.๑

๑๑.๔ รายวิชาที่กำหนดให้นิสิตฟังการบรรยายสัปดาห์ละ ๑ ชั่วโมงและศึกษานอกเวลาอีกไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

๑๑.๕ รายวิชาที่นิสิตใช้เวลาปฏิบัติการ อภิปราย หรือสัมมนาสัปดาห์ละ ๒ ถึง ๓ ชั่วโมงและเมื่อรวมเวลาการศึกษานอกเวลาแล้ว นิสิตใช้เวลาไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ ๓ ชั่วโมงตลอดภาคการศึกษา ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต

ข้อ ๑๒ การเปลี่ยนสาขาวิชาจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยบัณฑิตวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตที่ขอเปลี่ยนสาขาวิชาโอนหน่วยกิตของรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้ศึกษาไว้แล้วไม่เกิน ๕ ปีได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๙ หน่วยกิต โดยไม่ให้นำไปคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสม และรายวิชานั้นต้องได้ผลการศึกษาไม่ต่ำกว่า B หรือ S

ข้อ ๑๓ การลาพักและการกลับเข้าศึกษาใหม่

๑๓.๑ นิสิตที่มีเหตุจำเป็น อาจลาพักการศึกษาภาคใดภาคหนึ่ง เมื่อได้ศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยภายใน ๓๐ วันนับจากวันเปิด ภาคการศึกษาใหม่ หากพ้นจากกำหนดการลาพักการศึกษาดังกล่าว นิสิตอาจขอลาพักการศึกษา เป็นกรณีพิเศษในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๑๓.๑.๑ ถูกเกณฑ์หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๑๓.๑.๒ มีความจำเป็นต้องเดินทางไปต่างประเทศ

๑๓.๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๑๓.๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาให้นับระยะเวลาที่ลาพักการศึกษารวมอยู่ในระยะเวลาศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑ นิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว ในกรณีนี้ ให้นิสิตได้ W ในทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษา

ข้อ ๑๔ การพ้นสภาพการเป็นนิสิต

นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิตในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๑๔.๑ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคการศึกษาที่ ๑ ต่ำกว่า ๒.๕๐

๑๔.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๓.๐๐

๑๔.๓ ไม่สามารถสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายในกำหนดเวลาตามข้อ ๑๑.๑ หรือข้อ ๑๑.๒ แล้วแต่กรณี

๑๔.๔ มหาวิทยาลัยลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตตามข้อ ๓๒.๕

๑๔.๕ ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขการลาพักตามข้อ ๑๓ หรือไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติตามข้อ ๑๗.๕

๑๔.๖ ได้รับอนุมัติให้ลาออกจากการเป็นนิสิต

ข้อ ๑๕ นิสิตที่พ้นสภาพตามข้อ ๑๔.๕ และ ๑๔.๖ อาจขอกลับเข้าเป็นนิสิตใหม่ได้ภายในกำหนดระยะเวลา ๒ ปี นับจากวันที่นิสิตพ้นสภาพการเป็นนิสิต และถ้าคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติโดยให้คิดระยะเวลาที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตนั้นรวมอยู่ในระยะเวลาการศึกษาทั้งหมด ในกรณีเช่นนี้นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมต่างๆ เหมือนกับผู้ลาพักการศึกษาทั่วไป

หมวดที่ ๓
การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตและการลงทะเบียนรายวิชา

ข้อ ๑๖ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๑๖.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อกองทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวันเวลาและสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ตามที่มหาวิทยาลัย

กำหนด สำหรับภาคการศึกษาแรกที่เข้าศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยนิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาที่ต้องศึกษาในภาคนั้นทั้งหมด พร้อมกับการขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วย

๑๖.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้กองทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วันหลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์ในกรณีที่ได้แจ้งให้กองทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้วต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นกรณีที่มหาวิทยาลัยพิจารณาเห็นว่ามีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนแทนได้ ทั้งนี้ต้องทำให้เรียบร้อยภายใน ๗ วัน
นับจากวันเปิดภาคการศึกษา

๑๖.๓ ผู้ที่ได้รับอนุมัติให้เข้าศึกษาในสาขาวิชาใด ต้องขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตของบัณฑิตวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น และจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๑๗ การลงทะเบียนรายวิชา

๑๗.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษาตามกำหนดเวลาในปฏิทินการศึกษา โดยความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

๑๗.๒ นิสิตที่ไม่มาลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกตินับจากวันเปิดภาคการศึกษา ไม่มีสิทธิลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นเว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๑๗.๓ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนแต่ละภาคการศึกษาต้องไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิตและไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต

๑๗.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนล่าช้ากว่าที่กำหนด ต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๗.๕ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนวิชาในภาคการศึกษาใด ต้องลาพักการศึกษาตาเงื่อนไขที่ระบุไว้ในข้อ ๑๓ หากไม่ปฏิบัติตามต้องพ้นสภาพการเป็นนิสิต

๑๗.๖ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาครบตามหลักสูตรแล้วแต่ยังไม่สำเร็จการศึกษา ต้องลงทะเบียนรักษาสภาพการเป็นนิสิตทุกภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิตต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปหนึ่งท่านเป็นผู้แนะนำและช่วยวางแผน การศึกษาโดยคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้แต่งตั้งจากอาจารย์ที่มีชื่อในทำเนียบอาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๑๙ การถอน เพิ่ม และเปลี่ยนรายวิชา

๑๙.๑ การถอนรายวิชาจะกระทำได้ภายใต้เงื่อนไขและมีผลสืบเนื่องดังต่อไปนี้

๑๙.๑.๑ ในกรณีที่ขอถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏในระเบียน

๑๙.๑.๒ ในกรณีที่ขอถอนหลังจาก ๑๔ วันของภาคการศึกษาปกติแต่ไม่เกิน ๓๐ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป นิสิตจะได้รับ W ในรายวิชาที่ถอน

๑๙.๑.๓ ถ้านิสิตขอถอนรายวิชาใด เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๒ นิสิตจะได้ F ในรายวิชานั้น เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษซึ่งคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติให้ถอนได้ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้ W ในรายวิชานั้น

๑๙.๒ การเพิ่มหรือเปลี่ยนรายวิชา ให้กระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติโดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป และหากพ้นกำหนดนี้ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้นิสิตผู้นั้นจะต้องมีเวลาศึกษาต่อไปไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น

หมวดที่ ๔
การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๐ การวัดผลการศึกษา

๒๐.๑ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาโดยอาจทำการวัดผลระหว่างภาคด้วย วิธีการทดสอบ การเขียนรายงาน การมอบหมายงานให้ทำ หรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสมกับรายวิชานั้นเมื่อสิ้นภาคการศึกษา ให้มีการสอบไล่สำหรับแต่ละรายวิชาที่ศึกษาในภาคการศึกษานั้นหรือจะใช้วิธีการวัดผลอย่างอื่นที่เหมาะสมกับลักษณะของวิชานั้น ๆ ก็ได้
บัณฑิตวิทยาลัยอาจกำหนดระเบียบที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้เพื่อใช้ในการวัดผลตามความเหมาะสมของแต่ละสาขาวิชา หรือรายวิชาก็ได้

๒๐.๒ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค นิสิตจะมีสิทธิเข้าสอบไล่หรือได้รับการวัดผลในรายวิชาใดก็ต่อเมื่อมีเวลาศึกษาในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาการศึกษาทั้งหมดในภาคการศึกษานั้น และ/หรือมีผลการทดสอบระหว่างภาคการศึกษาหรืองานที่ได้รับมอบหมายเป็นที่พอใจของอาจารย์ประจำวิชา

ข้อ ๒๑ การประเมินผลการศึกษา

๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษารายวิชาของบัณฑิตวิทยาลัย ใช้เพียง ๖ ระดับ มีผลการศึกษา ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ตก (Failed)	F	๐

๒๑.๒ ในรายวิชาใดที่หลักสูตรกำหนดให้เป็นรายวิชาที่ไม่นับหน่วยกิตให้แสดงผลการศึกษาในรายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์ ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
S (Satisfactory)	เป็นที่พอใจ
U (Unsatisfactory)	ไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๓ ในรายวิชาใดยังไม่ได้ทำการวัดผล หรือไม่มีการวัดผล ให้รายงานการศึกษารายวิชานั้นด้วยสัญลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์	สภาพการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
SP (Satisfactory Progress)	ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ
UP (Unsatisfactory Progress)	ไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจ

W (Withdrawn)	ถอนรายชื่อวิชาที่ศึกษา
Au (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๔ การประเมินผลวิทยานิพนธ์

๒๑.๔.๑ ให้ใช้ IP (In Progress) สำหรับวิทยานิพนธ์ที่อยู่ระหว่างกาเรียบเรียง

๒๑.๔.๒ การประเมินผลวิทยานิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จเรียบร้อยแล้วให้กำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	**ระดับ**
ดีเยี่ยม (Excellent)	A
ดี (Good)	B +
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

๒๑.๕ การให้ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๕.๑ นิสิตขอถอนรายวิชา เมื่อพ้นกำหนดตามข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๕.๒ นิสิตเข้าสอบและสอบตกตามข้อ ๒๐.๑

๒๑.๕.๓ นิสิตไม่มีสิทธิเข้าสอบตามข้อ ๒๐.๒

๒๑.๕.๔ นิสิตไม่แก้ค่า I ตามข้อ ๒๑.๖.๒ วรรคสุดท้าย

๒๑.๕.๔ นิสิตทำผิดระเบียบการสอบไล่และได้รับการตัดสินให้สอบตก

๒๑.๖ การให้ I จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๖.๑ นิสิตมีเวลาเรียนในรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ แต่มิได้สอบเพราะป่วยหรือเหตุสุดวิสัย และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒๑.๖.๒ อาจารย์ประจำวิชาและคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเห็นสมควรให้รอผลการศึกษา เพราะนิสิตยังปฏิบัติงานซึ่งเป็นส่วนประกอบการศึกษารายวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์การแก้ค่า I นิสิตจะต้องสอบและ/หรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ประจำวิชาให้ครบถ้วน เพื่อให้อาจารย์ประจำวิชาวัดผลและส่งผลการศึกษาของนิสิตผู้นั้นแก่บัณฑิตวิทยาลัยภายในภาคการศึกษาถัดไป

๒๑.๗ การให้ S จะกระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

๒๑.๗.๑ รายวิชาซึ่งมีผลการศึกษาเป็นที่พอใจ และหลักสูตรกำหนดให้วัดผลการศึกษาโดยไม่มีค่าระดับ

๒๑.๗.๒ รายวิชาซึ่งนิสิตได้ลงทะเบียนศึกษาในระดับบัณฑิตวิทยาลัยและได้รับอนุมัติให้โอนหน่วยกิตตามข้อ ๑๒

๒๑.๘ การให้ U จะกระทำได้เฉพาะในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าให้วัดผลโดยไม่มีค่าระดับและมีผลการศึกษาไม่เป็นที่พอใจ

๒๑.๙ การให้ IP จะกระทำเพื่อแสดงฐานะของวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค นับแต่ภาคที่นิสิตลงทะเบียนเพื่อทำวิทยานิพนธ์

๒๑.๑๐ การให้ W จะกระทำได้เฉพาะในกรณีที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๑๓. ข้อ ๑๙.๑.๒ และข้อ ๑๙.๑.๓

๒๑.๑๑ การให้ Au ในรายวิชาใดจะกระทำได้ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนเรียนเป็นพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต

๒๑.๑๒ การให้ SP จะให้เฉพาะกรณีที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไป และผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมิได้วัดผลการวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษา

รายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้านิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ SP เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

๒๑.๑๓ การให้ UP จะให้เฉพาะกรณีที่เป็นรายวิชาต่อเนื่องกับรายวิชาในภาคการศึกษาถัดไปและผลการศึกษาไม่ก้าวหน้าเป็นที่น่าพอใจแต่ยังมิได้วัดผลการวัดผลให้กระทำเมื่อนิสิตได้ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปตามหลักสูตรแล้ว แต่ถ้านิสิตไม่ศึกษารายวิชาต่อเนื่องในภาคการศึกษาถัดไปด้วยเหตุใดก็ตาม ให้ทำการวัดผลรายวิชาที่ได้ UP นั้น เป็นระดับและใช้ผลนั้นแทน

ข้อ ๒๒ การนับหน่วยกิตและการลงทะเบียนรายวิชาซ้ำ

๒๒.๑ การนับหน่วยกิตให้ครบหลักสูตร ให้นับหน่วยกิตเฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบได้ระดับ A, B, C หรือ S เท่านั้น เว้นแต่รายวิชาที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นวิชาบังคับหรือกลุ่มวิชา ซึ่งนิสิตต้องได้ไม่ต่ำกว่า B หรือ S

๒๒.๒ นิสิตที่ได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในรายวิชาบังคับหรือกลุ่มวิชา ต้องลงทะเบียนศึกษารายวิชานั้นอีกและสอบให้ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B หรือ S แล้วแต่กรณี

๒๒.๓ ในกรณีที่นิสิตได้ต่ำกว่า B หรือได้ U ในวิชาเลือก นิสิตมีสิทธิลง ทะเบียนรายวิชาเดิม หรืออาจลงทะเบียนรายวิชาอื่นในกลุ่มเดียวกันได้

๒๒.๔ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนรายวิชาซ้ำหรือแทนตามที่หลักสูตรกำหนดการนับหน่วยกิตตามข้อ ๒๒.๑ นับจำนวนหน่วยกิตได้เพียงครั้งเดียว

ข้อ ๒๓ ให้มีการประเมินผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค โดยคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น และคำนวณหาค่าเฉลี่ยสะสมสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาคการศึกษา ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษาจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน

ข้อ ๒๔ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค ให้คำนวณโดยคูณค่าระดับของแต่ละรายวิชาด้วยหน่วยกิตของรายวิชานั้น แล้วรวมผลคูณของแต่ละรายวิชาเข้าด้วยกันและหารผลรวมนั้นด้วยจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น โดยคิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

ข้อ ๒๕ รายวิชาใดที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, U, W และ Au ไม่ให้นำรายวิชานั้นมาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๒๔

หมวดที่ ๕
การทำวิทยานิพนธ์

ข้อ ๒๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยวางระเบียบว่าด้วยการทำวิทยานิพนธ์และการสอบวิทยานิพนธ์

ข้อ ๒๗ การเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

๒๗.๑ ระดับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติและมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๖ หน่วยกิตจึงจะมีสิทธิเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๒ ระดับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต จึงจะมีสิทธิเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๓ นิสิตสามารถลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ได้หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ข้อ ๒๘ รูปแบบของวิทยานิพนธ์ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๒๙ วิทยานิพนธ์ซึ่งผ่านการประเมินผลแล้ว ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต หรือปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตการนำวิทยานิพนธ์ออกโฆษณาเผยแพร่ ต้องได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยก่อน ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

หมวดที่ ๖
การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๓๐ คุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา

๓๐.๑ มีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า หรือไม่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๑.๑ และข้อ ๑๑.๒

๓๐.๒ ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนและถูกต้องตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๓ ได้หน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

๓๐.๔ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ แต้ม

๓๐.๕ ได้ระดับไม่ต่ำกว่า B ในรายวิชาบังคับและรายกลุ่มวิชาทุกวิชาและได้ระดับ S ในกรณีที่หลักสูตรกำหนดให้วัดผลเป็น S หรือ U

๓๐.๖ สอบผ่านการประเมินผลวิทยานิพนธ์และส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๓๑ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิรับปริญญา

๓๑.๑ มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๐

๓๑.๒ ไม่ติดค้างค่าธรรมเนียมใด ๆ

๓๑.๓ ไม่อยู่ระหว่างการถูกลงโทษใด ๆ

หมวดที่ ๗
ความประพฤติและวินัยนิสิต

ข้อ ๓๒ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดเกี่ยวกับการสอบ ต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิด ดังนี้

๓๒.๑ ภาคทัณฑ์

๓๒.๒ ให้สอบตกรายวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือหลายรายวิชา

๓๒.๓ ให้สอบตกหมดทุกรายวิชาในภาคการศึกษานั้น

๓๒.๔ ให้พักการศึกษาตั้งแต่ ๑ ภาคการศึกษา ถึง ๓ ภาคการศึกษาแล้วแต่กรณี

๓๒.๕ ให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๓๓ นิสิตต้องมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดข้อบังคับระเบียบ คำสั่งหรือประกาศของบัณฑิตวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย และได้รับโทษนอกจากที่ระบุไว้แล้วในข้อ ๓๒ นิสิตต้องได้รับโทษสถานใดสถานหนึ่งตามสมควรแก่ความผิดดังนี้

๓๓.๑ ชดใช้ค่าเสียหาย

๓๓.๒ ระงับการให้ปริญญามีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๓๓.๓ ระงับการออกใบแสดงผลการศึกษามีกำหนดไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

ข้อ ๓๔ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาลงโทษนิสิตที่มีความประพฤติเสียหายหรือกระทำผิดต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒ และข้อ ๓๓ตามสมควรแก่กรณีเฉพาะกรณีที่นิสิต

กระทำผิดระเบียบการสอบทุกประเภทของบัณฑิตวิทยาลัยให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยร่วมกับกรรมการควบคุมการสอบเป็นผู้พิจารณาลงโทษตามสมควรแก่กรณี ตามเกณฑ์ที่ระบุไว้ในข้อ ๓๒

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๕ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ดังต่อไปนี้

๓๕.๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต ก่อนปีการศึกษา๒๕๔๒ ยังคงปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๓๐

๓๕.๒ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป ให้ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ.๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๘ เมื่อ วัน พฤหัสบดีที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาพ.ศ.๒๕๔๑แก้ไขเพิ่มเติมพ.ศ.๒๕๔๘"

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐.๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"๑๐.๑ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ให้ศึกษางานรายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และวิทยานิพนธ์ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต"

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)
อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๓)
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๙

เพื่อให้การบริหารจัดการเกี่ยวกับการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๔๙ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๙ จึงให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตและมหาบัณฑิต

๖.๑ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๖.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และ

๖.๑.๒ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๒ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับมหาบัณฑิต

๖.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๖.๒.๒ ต้องได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค และ

๖.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับดุษฎีบัณฑิต

๗.๑ ระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๑ และแบบ ๒.๑

๗.๑.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง

๗.๑.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาโทไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐ ระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่วันสำเร็จการศึกษาหรือมีผลงานทางวิชาการที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นชอบ และ

๗.๑.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

๗.๒ ระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๒ และแบบ ๒.๒

๗.๒.๑ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาที่สภามหาวิทยาลัยรับรองหรือเปรียญธรรมเก้าประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ

๗.๒.๒ ต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕ จากระบบ ๔ แต้ม ยกเว้นผู้มีประสบการณ์การทำงานติดต่อกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี นับแต่สำเร็จการศึกษาและผู้จบเปรียญธรรมเก้าประโยค

๗.๒.๓ ไม่เคยถูกลงโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๙ การศึกษาในบัณฑิตวิทยาลัยใช้ระบบทวิภาคหรือไตรภาค ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละสาขาวิชา

ระบบทวิภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาค มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และจะกำหนดระเบียบว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน ที่ไม่ขัดกับข้อบังคับนี้โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยก็ได้

ระบบไตรภาค ๑ ปี การศึกษาแบ่งออกเป็น ๓ ภาคการศึกษาปกติ ๑ ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๒ สัปดาห์

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๑๐ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๘ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๑๐ หลักสูตร

๑๐.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

๑๐.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก แบบ ก (๑) และ แผน ก (๒)

๑๐.๓ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ข

๑๐.๔ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑ และแบบ ๒

โครงสร้างของแต่ละหลักสูตร การศึกษารายวิชาและการทำวิทยานิพนธ์ตามจำนวนหน่วยกิต ให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ ระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๑๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตร ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๖ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๒ หลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๔ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๓ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๑ และ ๒.๑ ให้มีระยะเวลาศึกษามีน้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๐ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๕ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

๑๑.๔ หลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑.๒ และ ๒.๒ ให้มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๑๔ ภาคการศึกษาปกติ ในระบบทวิภาคหรือให้มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๘ ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน ๒๑ ภาคการศึกษาปกติในระบบไตรภาค

ในกรณีที่นิสิตไม่สามารถสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาตามที่กำหนดคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย อาจอนุมัติให้ต่ออายุสภาพนิสิตได้อีก แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๕ การนับเวลาในข้อ ๑๑ ให้นับรวมเวลาที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาด้วย ยกเว้นนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักการศึกษาตามข้อ ๑๓.๑.๑

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๑.๑ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๒๑.๑ ระบบการประเมินผลการศึกษารายวิชา แบ่งเป็น ๗ ระดับและค่าระดับ ดังนี้

ระดับ	A	A-	B+	B	C+	C	F
ค่าระดับ	๔.๐๐	๓.๖๗	๓.๓๓	๓.๐๐	๒.๕๐	๒.๐๐	๐

ข้อ ๗ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒๗ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ และให้ข้อความต่อไปนี้แทน

ข้อ ๗ การเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์และลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ มีหลักปฏิบัติดังนี้

๒๗.๑ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาค

๒๗.๒ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๑ มีสิทธิ์เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์ หลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว

๒๗.๓ นิสิตหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต แบบ ๒ ที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต มีสิทธิ์เสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์ เพื่อขออนุมัติลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์

๒๗.๔ นิสิตสามารถลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ได้ หลังจากได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์แล้ว

ประกาศ ณ วันที่ ๑๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระธรรมสุธี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕)
พุทธศักราช ๒๕๕๓

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงบางส่วนของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๓ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ มิถุนายน จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า " ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓"

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อความในข้อ ๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๕๓ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

"ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป"

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

(พระธรรมสุธี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ
พ.ศ. ๒๕๔๑

เพื่ออนุวัตให้เป็นไปตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๑ จึงมีมติให้ออกบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ.๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
(๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
(๓) กรรมการผู้เป็นคณาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนสี่รูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณบดี
(๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการประจำคณะ ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ คณบดี
(๒) รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองคณบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ
(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ หัวหน้าภาควิชา
(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้ารูปหรือคนที่อธิการบดีแต่งตั้งโยคำแนะนำของคณบดี
(๕) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ เลขานุการประจำคณะ

ข้อ ๖ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของคณะบดี

ในกรณีที่กรรมการตามข้อ ๔ และข้อ ๕ พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแต่ยังมิได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ทั้งนี้ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ ๗ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) วางนโยบายและแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย

(๒) พิจารณาหลักสูตรเพื่อนำเสนอต่อสภาวิชาการ

(๓) พิจารณาวางระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับการบริหารและการดำเนินงาน เพื่อเสนอต่อสภาวิชาการ

(๔) ให้คำปรึกษาและเสนอความเห็นแก่คณบดี

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่สภาวิชาการหรืออธิการบดีมอบหมาย

ข้อ ๘ ให้มีการประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะอย่างน้อยปีละสี่ครั้ง วิธีการประชุมให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัยมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ ให้อธิการดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบาลของมหาวิทยาลัย เพละเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลยัมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ฎระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วัถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิตและไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิคที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๒

(พระมหาสมจินต์ สมฺมาปญฺโญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้การศึกษาวิชากรรมฐานของนิสิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ดังนี้

(๑) วางนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิธีการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน การวัดผลและติดตามผลลัพธ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๒) กำหนดวัน เวลาและสถานที่ สำหรับการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

(๓) รายงานผลการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๔ ให้นิสิตบัณฑิตวิทยาลัยฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ในวัน เวลาและสถานที่ตามที่คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ดังนี้

(๑) นิสิตระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) นิสิตระดับมหาบัณฑิตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

(๓) นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานไม่น้อยกว่า ๔๕ วัน โดยให้ใช้กับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระมหาสมจินต์ สมฺมาปญฺโญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต
โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก (๑) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ก (๒) ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษาอิสระซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาอิสระ		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)
อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐

อนุวัตให้เป็นไปตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเห็นสมควรออกระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๖ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงมีมติให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๕๐”

ข้อ ๒ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒

(๒) ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖

(๓) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง กำหนดส่วนประกอบเพิ่มเติมของโครงร่างวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๔) ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๕ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศ เป็นต้นไป

หมวดที่ ๒
การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และการลงทะเบียน

ข้อ ๖ การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๑ ให้นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์โดยความเห็นชอบของผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นประธานหรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อตรวจรูปแบบก่อน เมื่อผ่านการตรวจรูปแบบและแก้ไขแล้ว จึงเสนอขอสอบอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตามขั้นตอน

๖.๒ โครงร่างวิทยานิพนธ์ มีส่วนประกอบดังนี้

(๑) หัวข้อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
(๒) รายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
(๓) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
(๔) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
(๕) ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
(๖) วิธีดำเนินการวิจัย
(๗) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย
(๘) โครงสร้างของรายงานวิทยานิพนธ์ (สารบัญชั่วคราว)
(๙) บรรณานุกรมและเชิงอรรถ
(๑๐) ประวัติผู้วิจัย

ส่วนประกอบอื่น ๆ นอกจากนี้ ให้เป็นไปตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ และข้อกำหนดอื่น ๆ ของบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๓ การเสนอขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บฑ ๘ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำวน ๖ ฉบับ ในจำนวนนี้ต้องมีลายเซ็นรับรองของผู้สมควรเป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ทุกคน บนปกของโครงร่างฯ จำนวน ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัย

๖.๔ นิสิตที่ประสงค์จะเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์เชิงปริมาณ ที่มีเครื่องมือวิจัยหรือแบบสอบถามชั่วคราว ต้องส่งให้คณะกรรมการตรวจสอบ ในวันพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์

๖.๕ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ในแต่ละปีการศึกษา คณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจะเป็นผู้พิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่นิสิตเสนอ และในการประชุมพิจารณาสอบแต่ละครั้ง นิสิตต้องเข้านำเสนอและชี้แจงเกี่ยวกับหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ด้วย

๖.๖ เมื่อนิสิตแก้ไขหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ตามมติคณะกรรมการแล้วให้ยื่นแบบคำร้อง บฑ ๘.๑ พร้อมด้วยหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน ๔ ชุด ต่อบัณฑิตวิทยาลัย ให้ประธานคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ เสนอผลการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ของนิสิต ที่ผ่านความเห็นชอบแล้วพร้อมรายชื่อ ผู้สมควรเป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในหัวข้อนั้นต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๖.๗ เมื่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์และเมื่อบัณฑิตวิทยาลัยประกาศรายชื่อนิสิตและหัวข้อวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งรายชื่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติแล้ว นิสิตจึงจะมีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

ข้อ ๗ การลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

๗.๑ นิสิตระดับปริญญาโทที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๗.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายหลังจากขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒ ที่มีสิทธิลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ต้องศึกษารายวิชาในหลักสูตรของบัณฑิตวิทยาลัยมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๗.๓ ให้นิสิตลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่บัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ โดยกรอกแบบการลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ บฑ ๙ แล้วยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมทั้งชำระเงินค่าลงทะเบียนในส่วนงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หากไม่สามารถชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ต้องยื่นคำร้องขอชำระค่าลงทะเบียนล่าช้าต่อบัณฑิตวิทยาลัย ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๓๐ วันทำการ หากเกินต้องชำระเป็นค่าปรับในอัตราการลงทะเบียนล่าช้า จำนวน ๕๐ บาท ต่อ ๑ วันทำการ

ข้อ ๘ การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับโครงร่างวิทยานิพนธ์

๘.๑ การขอเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ที่ไม่ใช่สาระสำคัญให้นิสิตยื่นแบบคำร้อง บฑ ๘ พร้อมทั้งชี้แจงเหตุผลที่ขอเปลี่ยนแปลงต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติโดยผ่านคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงให้นำส่งหัวข้อและโครงร่างที่เปลี่ยนแปลงใหม่ต่อบัณฑิตวิทยาลัย จำนวน ๔ ชุด

๘.๒ หากการเปลี่ยนแปลงหัวข้อหรือโครงร่างวิทยานิพนธ์ที่เป็นสาระสำคัญ นิสิตต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการยื่นขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ใหม่ โดยไม่ต้องลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก ยกเว้นหากการเปลี่ยนแปลงเป็นความประสงค์ส่วนตัวของนิสิต เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้ว พบว่าไม่มีเหตุผลความจำเป็นเพียงพอ นิสิตต้องชำระค่าลงทะเบียนวิทยานิพนธ์ซ้ำอีก

๘.๓ ให้นิสิตติดตามผลการขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หลังจากที่ได้ยื่นคำร้องและได้เข้าชี้แจงแล้ว

หมวดที่ ๓
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ข้อ ๙ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

๙.๑ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ต้องมีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๒ รูป คน แต่ไม่เกิน ๓ รูป/คน ทั้งนี้จะต้องมีอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ รูป/คน

๙.๒ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาโท ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๓ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับปริญญาเอก ต้องมีคุณสมบัติได้รับปริญญาชั้นใดชั้นหนึ่งในสาขาวิชาที่นิสิตทำวิทยานิพนธ์หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้มีคุณสมบัติได้รับปริญญาต่ำกว่าระดับปริญญาเอก ต้องมีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ

๙.๔ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับวิธีทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งตัดสินแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำวิทยานิพนธ์

(๒) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการเขียนวิทยานิพนธ์

(๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการขอสอบวิทยานิพนธ์ของนิสิต

ข้อ ๑๐ การเขียนวิทยานิพนธ์

ให้นิสิตเรียบเรียงวิทยานิพนธ์โดยให้มีรูปแบบและขนาดวิทยานิพนธ์ ตามคู่มือการทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๔
การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๑ การรายงานความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์

๑๑.๑ นิสิตระดับปริญญาโททุกสาขา ผู้ได้รับผลการศึกษา ตั้งแต่ ๙ หน่วยกิต ขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๒.๑ (หลักสูตรภาษาไทย) ผู้ได้รับผลการศึกษาตั้งแต่ ๖ หน่วยกิตขึ้นไป และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๓ นิสิตระดับปริญญาเอก แบบ ๑.๑ (หลักสูตรภาษาอังกฤษ) ผู้ผ่านรายวิชาที่กำหนดให้ศึกษาเพิ่มเติมครบ ๓ รายวิชาแล้ว และยังไม่ได้ยื่นเสนอขอสอบหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการจัดทำหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๑ เดือน

๑๑.๔ นิสิตผู้ลงทะเบียนทำวิทยานิพนธ์แล้ว ต้องมารายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยและอาจารย์ผู้ติดตามความก้าวหน้าวิทยานิพนธ์ ทุก ๓ เดือน

หมวดที่ ๕
การสอบวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๒ การขอสอบวิทยานิพนธ์

๑๒.๑ นิสิตระดับปริญญาโท มีสิทธิขอสอบวิทยานิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๓) เขียนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้

๑๒.๒ นิสิตระดับปริญญาเอก มีสิทธิขอสอบวิทยานิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๘ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนวิทยานิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาต่าง ๆ ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้รับค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

(๓) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติในรายวิชาตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

(๔) เขียนวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการดังกล่าวให้ทำการขอสอบได้

๑๒.๓ ให้นิสิตยื่นคำร้องขอตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งแนบวิทยานิพนธ์ ๑ ฉบับ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยก่อนวันสอบวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

๑๒.๔ ให้นิสิตรับผลการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยหลังจากยื่นคำร้องแล้ว ๑๐ วันทำการ

๑๒.๕ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้องขอสอบวิทยานิพนธ์ บท ๘ ต่อบัณฑิตวิทยาลัยผ่านประธานคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พร้อมกับเสนอวิทยานิพนธ์ที่เรียบเรียงเสร็จแล้ว รวมทั้งบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ อย่างละ ๖ ชุด

๑๒.๖ ให้บัณฑิตวิทยาลัยส่งวิทยานิพนธ์และบทคัดย่อถึงคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ก่อนวันสอบไม่น้อยกว่า ๒ สัปดาห์

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

๑๓.๑ คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ ท่าน แต่ไม่เกิน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

(๑) ประธาน ได้แก่ คณบดีหรือผู้ที่คณบดีมอบหมาย

(๒) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวนไม่เกิน ๓ ท่าน

๑๓.๒ เมื่อบัณฑิตวิทยาลัยติดต่อเชิญผู้ที่สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ได้แล้ว ให้เสนอรายนามกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ต่อคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาแต่งตั้ง

๑๓.๓ เมื่อประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์แล้ว ให้บัณฑิตวิทยาลัยประกาศกำหนดวัน เวลาและสถานที่สอบให้ทราบโดยทั่วกัน และมีหนังสือเชิญถึงกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ก่อนวันสอบ ไม่น้อยกว่า ๑๐ วัน รายนามคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ให้ถือเป็นความลับสำหรับผู้สอบ

๑๓.๔ในกรณีที่กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ไม่สามารถมาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ได้ ให้แจ้งต่อบัณฑิตวิทยาลัยโดยผ่านประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์พร้อมทั้งแจ้งผลการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ด้วย

หมวดที่ ๖
การประเมินผลวิทยานิพนธ์

ข้อ ๑๔ การประเมินผลวิทยานิพนธ์

๑๔.๑ ในการสอบวิทยานิพนธ์ นิสิตต้องตอบข้อซักถามต่าง ๆ เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง หลังจากสอบแล้วให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ประชุมพิจารณาประเมินผล ในขณะประเมินผลให้นิสิตออกจากห้องสอบ

๑๔.๒ ให้มีการจดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินผลวิทยานิพนธ์ทุกครั้ง

๑๔.๓ หากคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์มีมติให้แก้ไขวิทยานิพนธ์ ไม่ว่ากรณีใด ๆ นิสิตต้องแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องตามมติและคำแนะนำนั้น ก่อนที่จะนำวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขแล้วส่งบัณฑิตวิทยาลัย กรณีที่นิสิตไม่สามารถส่งวิทยานิพนธ์ได้ทันเวลา ตามที่คณะกรรมการกำหนด จะต้องดำเนินการยื่นขอขยายเวลาการส่งวิทยานิพนธ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย โดยผ่านความเห็นชอบของประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ การขยายเวลาต้องอยู่ภายใต้ในระยะเวลา ๖ เดือน นับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ ให้ถือว่าสอบไม่ผ่าน และจะต้องดำเนินการขอสอบใหม่ กรณีที่ยังคงสถานภาพนิสิตอยู่เท่านั้น

๑๔.๔ ให้คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ทำการประเมินผลวิทยานิพนธ์โดยกำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

ส่วนวิทยานิพนธ์ที่อยู่ในระหว่างการเรียบเรียงให้แสดงสถานะด้วยสัญลักษณ์ IP (In progress)

๑๔.๕ การลงนามของกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ในหน้าอนุมัติวิทยานิพนธ์ อาจกระทำได้เมื่อเห็นสมควร แต่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์จะลงนามได้ต่อเมื่อวิทยานิพนธ์นั้นได้รับการแก้ไขทั้งรูปแบบ และเนื้อหาเรียบร้อยแล้วเท่านั้น จากนั้นคณะบดีบัณฑิตวิทยาลัยจึงลงนามอนุมัติ

๑๔.๖ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์เสนอผลการประเมินต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย หากมีมติไม่เป็นเอกฉันท์ให้รวบรวมใบประเมินผลของกรรมการทุกท่าน เพื่อส่งให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาชี้ขาดเมื่อทราบผลการประเมิน และนิสิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วบัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศผลให้ทราบโดยทั่วกัน

ข้อ ๑๕ การส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๑๕.๑ เมื่อนิสิตแก้ไขเนื้อหาและรูปแบบ ตามมติคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์แล้ว ให้นิสิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับที่แก้ไขที่มีลายมือชื่อคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๗ เล่ม โดยเย็บเล่มและเข้าปกแข็งเรียบร้อย ตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนดพร้อมด้วย บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกอย่างละ ๒ ชุด และแผ่นซีดีบันทึกไฟล์หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทั้งที่เป็นแบบไฟล์ Microsoft Word และไฟล์ Adobe PDF จำนวนไฟล์ละ ๑ แผ่น ต่อบัณฑิตวิทยาลัย วันที่นิสิตส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ถือว่าเป็นวันที่นิสิตสำเร็จการศึกษา

๑๕.๒ ในกรณีที่นิสิตประสงค์จะเผยแพร่วิทยานิพนธ์หรือมอบให้แก่หน่วยงานใดตามข้อผูกพันหรืออื่น ๆ หลังจากที่ได้รับอนุมัติวิทยานิพนธ์ ให้นิสิตยื่นคำร้องพร้อมด้วยวิทยานิพนธ์ตามจำนวนที่ต้องการเสนอต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อพิจารณาลงนามในหน้าอนุมัติ ทั้งนี้ให้แนบวิทยานิพนธ์ฉบับซึ่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยลงนามไว้แล้ว ๑ เล่ม พร้อมทั้งแผ่นบันทึกข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์จำนวน ๑ ชุด

๑๕.๓ วิทยานิพนธ์และบทคัดย่อทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษของนิสิตที่สำเร็จการศึกษาให้เป็นลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย ก่อนนำไปพิมพ์เผยแร่ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๖ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงการวิทยานิพนธ์และลงทะเบียนไว้แล้วก่อนที่จะประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติวิทยานิพนธ์ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๔๖

ข้อ ๑๗ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างวิทยานิพนธ์ และลงทะเบียนภายหลังที่ประกาศใช้ระเบียบนี้แล้ว ให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

(พระศรีสิทธิมุนี)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ.๒๕๕๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบาลของมหาวิทยาลัย เพละเพื่ออนุมัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๙ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยอาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ บัณฑิตวิทยาลัย จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า ระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาภาคฤดูร้อน พ.ศ. ๒๕๔๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ภาคการศึกษาฤดูร้อน ต้องมีเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และมีจำนวนชั่วโมงการศึกษาในแต่ละรายวิชาเท่ากับการศึกษาภาคปกติ

ข้อ ๔ จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้นิสิตลงทะเบียนในภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิตและไม่เกิน ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป

นิสิต ที่ประสงค์จะลงทะเบียนน้อยกว่าหรือมากกกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ ให้ยื่นคำร้องต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๕ อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ ให้ใช้ระเบียบนี้สำหรับนิสิตที่เข้าศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๗ ให้คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๒

(พระมหาสมจินต์ สมฺมาปญฺโญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘

โดยที่เห็นเป็นการสมควรปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตและพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ไว้ดังต่อไปนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

๒. ระดับปริญญาโท มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๘ หน่วยกิต
โดยแบ่งการศึกษา เป็น ๒ แผน ดังนี้

๑) แผน ก เป็นการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ดังนี้

แบบ ก (๑) ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๘ หน่วยกิต และบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ก (๒) ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๒๖ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๑๒ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๑๒	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๒) แผน ข ศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๓๒ หน่วยกิต และทำการศึกษาอิสระซึ่งมีค่าเทียบได้ ๖ หน่วยกิต จำแนกประเภท ดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๘	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๑๒	หน่วยกิต
การศึกษาอิสระ		๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๓๘	หน่วยกิต

๓. ระดับปริญญาเอก แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

๑) แบบ ๑ ผู้เข้าศึกษาต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔ หน่วยกิต แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยบัณฑิตวิทยาลัยอาจจัดให้ศึกษารายวิชาเพิ่มเติม โดยไม่ต้องนับหน่วยกิต เพื่อคุณภาพการศึกษาของผู้ศึกษา

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๕๔หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรีหรือเปรียญธรรม ๙ ประโยค ซึ่งบัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ ต้องทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๗๘ หน่วยกิต

๒. แบบ ๒ แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ ดังนี้

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท ต้องศึกษารายวิชาไม่น้อยกว่า ๑๙ หน่วยกิต และทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งมีค่าเทียบได้ ๓๖ หน่วยกิต จำแนกประเภทดังนี้

วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า	๖	หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์		๓๖	หน่วยกิต
รวมทั้งสิ้น	ไม่น้อยกว่า	๕๔	หน่วยกิต

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘

(พระราชรัตนโมลี)
อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม

เพื่อให้การจัดการศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สำหรับคฤหัสถ์ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยจึงสมควรกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันอังคารที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงให้ยกเลิกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง กำหนดรายวิชาให้นิสิตคฤหัสถ์ศึกษาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ และกำหนดรายวิชาบาลี ให้ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

๑. วิชา ๑๐๒ ๓๐๒ การใช้ภาษาบาลี ๑ (๓) (๓-๐-๖)
Usage of Pali I

๒. วิชา ๑๐๒ ๓๐๖ การใช้ภาษาบาลี ๒ (๓) (๓-๐-๖)
Usage of Pali II

ให้รายวิชาเหล่านี้เป็นรายวิชาเรียนเสริมโดยไม่นับหน่วยกิตและแสดงผลการเรียนด้วยสัญลักษณ์ S หรือ U

นิสิตที่สอบได้เปรียญธรรมหรือบาลีศึกษาตั้งแต่ประโยค ป.ธ.๓ ขึ้นไป หรือสำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรภาษาบาลี ไม่ต้องลงทะเบียนเรียน

ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙

(พระมหาสมจินต์ สมฺมาปญฺโญ)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดรหัสประจำรายวิชา

เพื่อให้การกำหนดรหัสประจำรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ- ราชวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดรหัสประจำรายวิชา ไว้ดังต่อไปนี้

ก. การกำหนดรหัสประจำรายวิชา ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

๑) รหัสรายวิชา
๒) ชื่อวิชา
๓) จำนวนหน่วยกิต
๔) จำนวนชั่วโมงบรรยาย
๕) จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการ
๖) จำนวนชั่วโมงศึกษานอกเวลา

๑. รหัสรายวิชาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยประกอบด้วยเลข ๖ หลัก ตัวอย่าง ๑๐๑ ๒๑๑

๑.๑ เลขตัวที่ ๑ หมายถึง คณะและระดับของหลักสูตร ดังนี้

๑) เลข ๑	หมายถึง คณะพุทธศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๒) เลข ๒	หมายถึง คณะครุศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๓) เลข ๓	หมายถึง คณะมนุษยศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี
๔) เลข ๔	หมายถึง คณะสังคมศาสตร์	หลักสูตรระดับปริญญาตรี

๕) เลข ๕ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต

๖) เลข ๖ หมายถึง หลักสูตรระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

๗) เลข ๗ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง

๘) เลข ๘ หมายถึง หลักสูตรระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

๙) เลข ๙ หมายถึง หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรหลังพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต

๑.๒ เลขตัวที่ ๒ และ ๓ หมายถึง สาขาวิชา เริ่มตั้งแต่เลข ๐๑ ไปถึง ๙๙ ในทุกหลักสูตร โดยให้นับเลขตามลำดับการเปิดสาขาวิชา และเลข ๐๐ หมายถึง หลายสาขาวิชาในหลักสูตรนั้นบังคับให้ศึกษารายวิชาเหมือนกัน

๑.๓ เลขตัวที่ ๔ หมายถึง ชั้นปีที่จัดให้มีการศึกษารายวิชานั้นในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ เป็นต้นไป และหมายถึงภาคการศึกษาที่จัดให้มีการศึกษารายวิชานั้นในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต และประกาศนียบัตรหลังพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ เป็นต้นไป

๑.๔ เลขตัวที่ ๕ และ ๖ หมายถึงลำดับรายวิชาในแต่ละหลักสูตร เริ่มตั้งแต่เลข ๐๑ ไปถึง ๙๙ และเลข ๐๐ หมายถึง สารนิพนธ์ หรือวิทยานิพนธ์

๑.๕ รายวิชาที่เป็นวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาแกนพระพุทธศาสนา ให้กำหนดเลข ๓ ตัวแรกเป็นเลข ๐๐๐

๒. ชื่อรายวิชา

๒.๑ ให้เขียนชื่อเต็มของรายวิชา ไม่จำกัดจำนวนตัวอักษร

๒.๒ หลักสูตรภาษาไทย ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๒.๓ หลักสูตรภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษาอังกฤษอย่างเดียว

๒.๔ หลักสูตรภาษาอื่นจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เขียนชื่อรายวิชาด้วยภาษานั้น ๆ และภาษาอังกฤษ

๓. จำนวนหน่วยกิต

ต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๔. จำนวนชั่วโมงบรรยาย

คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๕. จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการ

๕.๑ คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

๕.๒ จำนวนชั่วโมงปฏิบัติการ รวมถึงการปฏิบัติให้ห้องทดลอง หรือการปฏิบัติในภาคสนาม

๖. จำนวนศึกษานอกเวลา

คิดเป็นจำนวนชั่วโมงต่อ ๑ สัปดาห์ และต้องเป็นเลขไม่มีทศนิยม ไม่เกิน ๒ หลัก

ข. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

๑. การกำหนดรหัสรายวิชาใหม่เพื่อใช้กับรายวิชาใหม่ สามารถกระทำได้ทันที

๒. การเปลี่ยนชื่อรายวิชาเดิมเป็นชื่อใหม่ และใช้รหัสรายวิชาใหม่ กระทำได้แต่ต้องตรวจสอบให้ละเอียดก่อนว่าไม่ซ้ำซ้อนกับรหัสรายวิชาอื่น

๓. การเปลี่ยนชื่อรายวิชาเดิมเป็นชื่อใหม่ แต่ใช้รหัสเดิมจะกระทำไม่ได้ ยกเว้นแต่จะได้ประกาศยกเลิกการใช้รหัสรายวิชานั้นเป็นเวลาอย่างน้อย ๕ ปีแล้ว และรายวิชาในหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนแล้ว แต่ยังไม่มีนิสิตลงทะเบียนเรียน

ทั้งนี้ ให้ใช้ประกาศนี้สำหรับหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่และหลักสูตรใหม่ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

(พระธรรมโกศาจารย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗

เพื่อให้การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๗ วันพุธที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือยังกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

"นิสิต" หมายความว่า นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

"สถาบันภาษา" หมายความว่า สถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

"MCU-GET: MCU-Graduate English Test" หมายความว่า การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษที่ดำเนินการโดยสถาบันภาษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อ ๕ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์ที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด ในหลักสูตรภาษาอังกฤษ mcu ๐๐๓ และ mcu ๐๐๔ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด สำหรับนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ป.บส., ป.ทศ. และ ป.สศ. ต้องผ่านการเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษตามที่สถาบันภาษากำหนด จึงจะมีสิทธิ์ขออนุมัติสำเร็จการศึกษา

กรณีนิสิตผ่านการเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือผ่านการสอบ MCU-GET หรือผ่านการสอบภาษาอังกฤษจากสถาบันอื่นๆ ที่บัณฑิตวิทยาลัยรับรอง ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี ก่อนได้รับคัดเลือกเข้าศึกษา ได้รับยกเว้นไม่ต้องสมัครเรียนหรือสมัครสอบ MCU-GET อีก

ข้อ ๖ การสมัครเรียนและสมัครสอบ

(๑) นิสิตยื่นใบสมัครเข้าเรียนในหลักสูตรภาษาอังกฤษ หรือสมัครสอบ MCU-GET ตามเวลาที่สถาบันภาษากำหนด

(๒) อัตราค่าธรรมเนียมการสมัครเรียนหลักสูตรภาษาอังกฤษหรือการสมัครสอบ MCU-GET ให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษจากสถาบันภาษาอื่นๆ ให้เป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๘ ให้ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้นไป ปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๙ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

พระธรรมสุธี

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๖๓ ง ราชกิจจานุเบกษา ๑ กันยายน ๒๕๔๒

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีมติให้ประกาศกำหนดปริญญา ในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ปริญญามีสามชั้น คือ

เอก	เรียกว่า	"พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พธ.ด."
โท	เรียกว่า	"พุทธศาสตรมหาบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พธ.ม."
ตรี	เรียกว่า	"พุทธศาสตรบัณฑิต"	ใช้อักษรย่อ "พธ.บ."

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

พระสุเมธาธิบดี

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับสารนิพนธ์ และการสอบประมวลความรู้
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต แผน ข

เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับสารนิพนธ์ และการสอบประมวลความรู้ของนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย และอนุวัตให้เป็นไปตามความในข้อ ๑๓ ของประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันพุธที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑
หมวดทั่วไป

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับสารนิพนธ์ และการสอบประมวลความรู้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต แผน ข พ.ศ. ๒๕๕๖

ข้อ ๒ บรรดา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ใช้ประกาศนี้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามประกาศนี้

หมวดที่ ๒
หัวข้อโครงร่างสารนิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา

ข้อ ๕ นิสิตที่ศึกษารายวิชามาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต จึงมีสิทธิเสนอหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

ข้อ ๖ การอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๖.๑ นิสิตจัดทำหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ตามรูปแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วเสนอต่อส่วนงานจัดการศึกษาเพื่อขอสอบอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๖.๒ โครงร่างสารนิพนธ์ มีส่วนประกอบดังนี้

(๑) หัวข้อสารนิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

(๒) รายชื่อที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(๓) ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
(๔) วัตถุประสงค์ของการวิจัย
(๕) ปัญหาที่ต้องการทราบ (ถ้ามี)
(๖) ขอบเขตการวิจัย
(๗) สมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
(๘) นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย
(๙) ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
(๑๐) วิธีดำเนินการวิจัย
(๑๑) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
(๑๒) โครงสร้างสารนิพนธ์ (สารบัญชั่วคราว)
(๑๓) บรรณานุกรม
(๑๔) ประวัติผู้วิจัย

๖.๓ นิสิตยื่นแบบคำร้องพร้อมหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ที่ผ่านความเห็นชอบของที่ปรึกษา เพื่อขออนุมัติสอบหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๖.๔ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๖.๕ นิสิตต้องเข้านำเสนอและชี้แจงเกี่ยวกับหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

๖.๖ ประธานคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ เสนอผลการพิจารณาหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ของนิสิตที่ผ่านความเห็นชอบแล้วต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

๖.๗ นิสิตปรับปรุงแก้ไขหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ ตามมติคณะกรรมการแล้วเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๗ นิสิตลงทะเบียนสารนิพนธ์ ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันที่บัณฑิตวิทยาลัยประกาศอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ แล้วยื่นต่อบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมทั้งชำระเงินค่าลงทะเบียนในส่วนงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๘ การเปลี่ยนแปลงหัวข้อหรือโครงร่างสารนิพนธ์ที่เป็นสาระสำคัญซึ่งกระทบต่อโครงสร้างของสารนิพนธ์ที่ได้รับการอนุมัติ นิสิตต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับการยื่นขออนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์

ข้อ ๙ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ต้องเป็นอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย ต้องมีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนไม่เกิน ๒ รูป/คน

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เป็นสาขาวิชาที่ขาดแคลนผู้ทรงคุณวุฒิ อาจแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันทำหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ร่วม

หมวดที่ ๓
การสอบและการประเมินผลสารนิพนธ์

ข้อ ๑๐ การขอสอบสารนิพนธ์

๑๐.๑ นิสิตมีสิทธิยื่นขอสอบสารนิพนธ์ได้เมื่อ

(๑) ใช้เวลาทำสารนิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๒ เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้รับอนุมัติ และลงทะเบียนสารนิพนธ์

(๒) สอบผ่านรายวิชาครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมในรายวิชาตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ และสอบผ่านการสอบประมวลความรู้

(๓) เขียนสารนิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และได้รับความเห็นชอบให้ทำการสอบได้

๑๐.๒ ให้นิสิตยื่นแบบคำร้องขอตรวจรูปแบบ และขอสอบสารนิพนธ์ตามขั้นตอนและรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๑ คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ มีจำนวน ๓ ท่าน ต้องประกอบด้วยอาจารย์ประจำและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีคุณวุฒิระดับปริญญาเอก หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน

ข้อ ๑๒ การประเมินผลสารนิพนธ์

๑๒.๑ คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ประเมินผลสารนิพนธ์ และบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับผลการประเมินเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย

การแก้ไขสารนิพนธ์ ให้มีระยะเวลาแก้ไขตามดุลยพินิจของคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ แต่ไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันสอบ หากเกินจากกำหนดนี้ ให้ถือว่าสอบไม่ผ่าน

๑๒.๒ การประเมินผลสารนิพนธ์กำหนดเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ
ดีเยี่ยม (Excellence)	A
ดี (Good)	B+
ผ่าน (Passed)	B
ตก (Failed)	F

ข้อ ๑๓ การส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

๑๓.๑ เมื่อนิสิตแก้ไขตามมติคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์แล้ว ให้ส่งสารนิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ตามรูปแบบที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๑๓.๒ สารนิพนธ์ที่ผ่านการประเมินผลแล้วให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต การนำสารนิพนธ์ออกเผยแพร่ต้องได้รับการอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๔
การสอบประมวลความรู้

ข้อ ๑๔ บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบประมวลความรู้เพื่อดำเนินการสอบและควบคุมการสอบให้ได้มาตรฐาน ทั้งนี้ วิธีการสอบอาจกำหนดให้มีการสอบข้อเขียน หรือสอบทั้งข้อเขียน

และปากเปล่าในรายวิชาเอกจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ รายวิชา เพื่อวัดความสามารถในการบูรณาการความรู้ที่ได้ศึกษาไปแล้วของนิสิต ทั้งนี้ ให้ขึ้นอยู่กับข้อเสนอของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ข้อ ๑๕ การกำหนดรายวิชา วัน เวลา วิธีการลงทะเบียน และการชำระเงินให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ข้อ ๑๖ นิสิตมีสิทธิ์สมัครสอบประมวลความรู้ได้ เมื่อลงทะเบียนเรียนรายวิชาครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

ข้อ ๑๗ การตัดสินผลการสอบประมวลความรู้ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินผลโดยกำหนดให้นิสิตจะต้องสอบได้คะแนนรวมในแต่ละรายวิชาร้อยละ ๖๐ ขึ้นไป จึงจะถือว่าสอบผ่านในรายวิชานั้น

ข้อ ๑๘ นิสิตผู้สอบประมวลความรู้ไม่ผ่าน มีสิทธิ์ยื่นขอสอบใหม่ได้อีกไม่เกิน ๒ ครั้ง

ข้อ ๑๙ ในกรณีที่มิได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติไว้ในประกาศนี้ หรือในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้นำเสนอคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณา วินิจฉัย ทั้งนี้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยถือเป็นที่สุด

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๒๐ นิสิตที่ได้รับอนุมัติหัวข้อและโครงร่างสารนิพนธ์ และลงทะเบียนไว้แล้วก่อนประกาศนี้ ให้ปฏิบัติตามระเบียบบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยอนุโลม

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต

.....

เพื่อให้การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศบัณฑิตวิทยาลัย เรื่อง การเรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและระดับดุษฎีบัณฑิต ดังนี้

๑. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ข ว่า "สารนิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Research Paper"

๒. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต แผน ก ว่า "วิทยานิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Thesis"

๓. ให้เรียกชื่องานนิพนธ์ของหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต ว่า "ดุษฎีนิพนธ์" ภาษาอังกฤษเรียกว่า "Dissertation"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การส่งเอกสารประกอบการเสนอขออนุมัติปริญญา
ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต

เพื่อให้การจัดส่งเอกสารประกอบการเสนอขออนุมัติปริญญาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ. ๒๕๔๓ และมติที่ประชุมคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ นิสิตระดับมหาบัณฑิต ต้องส่งเอกสารประกอบ ดังนี้

(๑) หน้าปกนอกของวิทยานิพนธ์ ที่ระบุชื่อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
(๒) หน้าอนุมัติวิทยานิพนธ์ที่ลงนามโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(๓) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
(๔) หลักฐานที่แสดงว่าบทความจากวิทยานิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์ในเอกสารสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding) หรือได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ
(๕) หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความจากบรรณาธิการของวารสารนั้นๆ (กรณีที่ยังไม่ตีพิมพ์)

ข้อ ๒ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต ต้องส่งเอกสารประกอบ ดังนี้

(๑) หน้าปกนอกของวิทยานิพนธ์ ที่ระบุชื่อวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
(๒) หน้าอนุมัติวิทยานิพนธ์ที่ลงนามโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(๓) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
(๔) หลักฐานที่แสดงว่าบทความจากวิทยานิพนธ์ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูลของศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) กลุ่มที่ ๑ หรือกลุ่มที่ ๒ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ
(๕) หนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความจากบรรณาธิการของวารสารนั้นๆ (กรณีที่ยังไม่ตีพิมพ์)

ข้อ ๓ ให้นิสิต นำส่งเอกสารประกอบการเสนอขออนุมัติปริญญาแก่คณะกรรมการตรวจสอบเอกสารหรือแก่บัณฑิตวิทยาลัย ภายในวันที่ ๒๐ ของทุกเดือน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

(พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
ประธานคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐

เพื่อให้การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย และเพื่อถวายวิดีให้เป็นไปตามข้อ ๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วย การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วย การสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๔ และ ข้อ ๕ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วย เกณฑ์วัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เข้าศึกษาหลักสูตรระดับดุษฎีบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๙

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ (๗) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า "ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐"

ข้อ ๒ ให้ใช้ประกาศนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

"นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา" หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในหลักสูตรระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทุกสาขาวิชา

ข้อ ๕ นิสิตหลักสูตรระดับมหาบัณฑิต ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษซึ่งมีผลการทดสอบมีอายุไม่เกิน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับผลการทดสอบ โดยมีผลการทดสอบตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งดังนี้

(๑) ผลสอบ MCU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๒๒๐	คะแนน
(๒) ผลสอบ TOEFL Paper Based	ไม่ต่ำกว่า	๕๐๐	คะแนน
(๓) ผลสอบ TOEFL Computer Based	ไม่ต่ำกว่า	๑๑๑	คะแนน
(๔) ผลสอบ TOEFL Internet Based	ไม่ต่ำกว่า	๖๑	คะแนน
(๕) ผลสอบ IELTS	ไม่ต่ำกว่า	๕.๐	คะแนน
(๖) ผลสอบ CU-TEP	ไม่ต่ำกว่า	๖๖	คะแนน
(๗) ผลสอบ TU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๕๕๐	คะแนน

ข้อ ๕ นิสิตหลักสูตรระดับศุษฎีบัณฑิต ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษซึ่งมีผลการทดสอบมีอายุไม่เกิน ๒ ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับผลการทดสอบ โดยมีผลการทดสอบตามเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งดังนี้

(๑) ผลสอบ MCU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๒๔๐	คะแนน
(๒) ผลสอบ TOEFL Paper Based	ไม่ต่ำกว่า	๕๕๐	คะแนน
(๓) ผลสอบ TOEFL Computer Based	ไม่ต่ำกว่า	๒๑๓	คะแนน
(๔) ผลสอบ TOEFL Internet Based	ไม่ต่ำกว่า	๗๙	คะแนน
(๕) ผลสอบ IELTS	ไม่ต่ำกว่า	๕.๕	คะแนน
(๖) ผลสอบ CU-TEP	ไม่ต่ำกว่า	๗๐	คะแนน
(๗) ผลสอบ TU-GET	ไม่ต่ำกว่า	๖๐๐	คะแนน

ข้อ ๖ กรณีมีปัญหาในการตีความ หรือการปฏิบัติตามประกาศนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัย และการวินิจฉัยของอธิการบดีให้ถือเป็นที่สิ้นสุด

ข้อ ๗ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ประวัติและผลงานอาจารย์ประจำหลักสูตร

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
****

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, ดร.

๑. ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผลงานทางวิชาการ ๕ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๕-ปัจจุบัน)

๓.๑ งานวิจัย

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร..(๒๕๕๘). “รูปแบบการพัฒนาหมู่บ้านช่อสะอาด: ศึกษาวิเคราะห์หมู่บ้านท่าคอยนาง ต.สวาย อ.ปรางค์กู่ จ.ศรีสะเกษ. สำนักงานป้องกันและปราบปรามทุจริตแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๗). “การบูรณาการองค์ความรู้ด้านสันติภาพเพื่อพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาพในสังคมไทย”. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๗). “แนวโน้มบทบาทพระสงฆ์กับการเมืองไทยในสองทศวรรษหน้า”. กรุงเทพฯ : ศูนย์พุทธศาสน์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

๓.๒ หนังสือ/ตำรา

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๕). **ปัญจสดมภ์ : ค่านิยมแห่งชาติต่อการสื่อสารทางการเมืองเพื่อความปรองดอง.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ บจก. สุขขุมวิทการพิมพ์, ๕๐ หน้า.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๕). **พระพุทธเจ้าสอน สตีฟ จอบส์ ปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด, ๓๖ หน้า.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๖). พุ**ทธจริยศาสตร์กับประเด็นปัญหาทางจริยธรรม เรื่องการฆ่าตัวตาย.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๑๐ หน้า.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๗). **พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๔๕๐ หน้า

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๘). **แนวโน้มบทบาทพระสงฆ์กับการเมืองในสองทศวรรษหน้า.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๔๘๙ หน้า.

Assoc.Prof. Dr. PhramahaHansa Dhammahaso. (2014). **Wisdom for a Harmonious and Awakening Society.** Mahachulalongkornrajavidyalaya University. 130 page.

๓.๓ บทความทางวิชาการ

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๙). “สันติศึกษา :พุทธวิถีสู่สันติภาพโลก”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๑-๙.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๙). “การเตรียมความพร้อมของสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๑-๑๖.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๘). “สุจริตธรรมในฐานะเครื่องมือป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคมไทยปัจจุบัน”. **วารสารมหาจุฬาวิชาการ**. ปีที่ ๒ ฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันวิสาขโลก (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๒๕.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๖). “เศรษฐศาสตร์การเมืองเชิงพุทธ: การจัดการความขัดแย้ง ผ่านมิติของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) : ๓๕-๕๔.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๖). “ความยุติธรรมในมุมมองของพระพุทธศาสนา”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๑-๑๐.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.. (๒๕๕๕). “อภัยทาน : ประตูสู่ความปรองดองของชีวิตและสังคม”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๘ ฉบับพิเศษ. (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๑๔.

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
****

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, ดร.

๑. ตำแหน่ง อาจารย์
๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผลงานทางวิชาการ ๕ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๕-ปัจจุบัน)

๓.๑ งานวิจัย

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ดร., ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, นพ.ดร.บรรพต ต้นธีรวงศ์, ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๘). “ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยง”. กรุงเทพฯ : ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๓.๒ บทความทางวิชาการ

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร. (๒๕๖๐). “กัลยาณมิตรในพระพุทธศาสนากับปรัชญาตะวันตก :บูรณาการเพื่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม) : ๓๔.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. (๒๕๕๙). “บทบาทการเสริมสร้างสันติภาพของ ดร.อัมเบดการ์ ตามหลักพุทธสันติวิธี”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๒๐๙-๒๑๙.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. (๒๕๕๙). “การศึกษาวิเคราะห์แนวคิดสังคมนิยมในพุทธปรัชญาเถรวาท”. **วารสารพุทธศาสน์ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.** ฉบับปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) : ๗๐.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. (๒๕๕๘). “การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคม: แนวคิดว่าด้วยทรัพย์สินส่วนกลางในสังคมสงฆ์”. **วารสารมหาจุฬาวิชาการ**. ปีที่ ๒ ฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันวิสาขโลก (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๓๐.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. (๒๕๕๘). “การแก้ปัญหาความขัดแย้งทางสังคมตามแนวคิดของมาเคียวเวลลี่”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๑๑๕-๑๓๒.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ,ดร.. (๒๕๕๗). “สันติภาพบนพื้นฐานความยุติธรรม: วิเคราะห์แนวคิดปรัชญาการเมืองของคาร์ล มาร์กซ์”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๒๙-๔๒.

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
****

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์

๑. ตำแหน่ง อาจารย์
๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผลงานทางวิชาการ ๕ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๕-ปัจจุบัน)

๓.๑ งานวิจัย

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์ และ อ.อนุชา โสภาคย์วิจิตร (๒๕๕๘). “การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์วัดไทยฝ่ายเถรวาท”. สถาบันวิจัยและพัฒนา : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ดร., ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, นพ.ดร.บรรพต ต้นธีรวงศ์, ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๘). “ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยง”. กรุงเทพฯ : ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๓.๒ บทความทางวิชาการ

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์. (๒๕๕๙). “สันติศึกษา : มรรคาสู่วิถีพุทธ”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๔ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๓๙-๕๑.

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์. (๒๕๕๘). “การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามหลักศีล ๕ สำหรับผู้นำ”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิรน์.** ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) : ๕๐.

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์. (๒๕๕๘). “ศีล : พุทธวิธีแก้ปัญหาวินัยจราจร”. **วารสารมหาจุฬาวิชาการ.** ปีที่ ๒ ฉบับพิเศษ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาโลก. (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๒๐๗-๒๒๒.

ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์. (๒๕๕๘). “พุทธวิธีสร้างแรงจูงใจในการรักษาศีล ๕”. **วารสารจิตวิทยาเกษมบัณฑิต.** ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) : ๑-๑๕.

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
****

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์

๑. ตำแหน่ง อาจารย์
๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผลงานทางวิชาการ ๕ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๕-ปัจจุบัน)

๓.๑ งานวิจัย

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ดร., ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, นพ.ดร.บรรพต ต้นธีรวงศ์, ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๘). “ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยง”. กรุงเทพฯ : ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๕๘). “ตัวชี้วัด Peace Index”. สถาบันพระปกเกล้า.

๓.๒ หนังสือ

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๕๘). **หลักสูตรและคู่มือ : การฝึกอบรมวิทยากรตัวคูณพัฒนายุติธรรรมชุมชนระดับจังหวัด.** กรุงเทพฯ : บริษัทจรัลสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด. ๑๘๕ หน้า.

๓.๓ บทความทางวิชาการ

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๖๐). “แนวทางการเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชนสันติสุขเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามหลักพุทธสันติวิธี: กรณีศึกษาชุมชนคลองมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร**. ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๙๙-๑๑๒.

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๖๐). “การประยุกต์หลักเมตตาในพระพุทธศาสนาเพื่อจัดการความขัดแย้ง”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๕ ฉบับพิเศษ (พฤษภาคม-มิถุนายน) : ๑๔๙-๑๖๑.

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๕๖). “การนำวิธีการสื่อสารมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของผู้ประนีประนอมในศาลยุติธรรม”. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**. ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) : ๑๗ - ๒๗.

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๕๕). ระบบการจัดการความขัดแย้งด้านการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขของโรงพยาบาลภาครัฐ ระดับจังหวัด. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๑๑ - ๒๖.

ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์. (๒๕๕๕). “การจัดการความขัดแย้งด้านการจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตร”. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์**. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๒๗ – ๓๗.

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

****

ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์

๑. ตำแหน่ง อาจารย์

๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๓. ผลงานทางวิชาการ ๕ ปีย้อนหลัง (พ.ศ. ๒๕๕๕-ปัจจุบัน)

๓ งานวิจัย ๑.

พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ ดร., ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์, นพ.ดร.บรรพต ต้นธีรวงศ์, ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๘). “ความหลากหลายทางชาติพันธุ์กับวิถีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียน : กรณีศึกษานิสิตประเทศไทยและนิสิตกลุ่มประเทศ CLMV ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยง”. กรุงเทพฯ : ศูนย์อาเซียนศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๓.๒ บทความทางวิชาการ

ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๘). “คู่มือเข้าใจชนชั้น วรรณะ ความเหลื่อมล้ำ”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม) : ๑๗๖-๑๘๘.

ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๖). “ทำอย่างไรครอบครัวจึงจะไร้ความรุนแรง”. **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน) : ๑๐๗-๑๒๐.

ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์. (๒๕๕๕). “การจัดการความรุนแรงในครอบครัวเชิงพุทธบูรณาการ”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร.** ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน) : ๑๐๑-๑๒๑.

ประวัติอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๐
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
****

พระราชปริยัติกวี (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์)

๑. ตำแหน่ง ศาสตราจารย์
๒. สังกัด หลักสูตรสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๕. ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย/บทความทางวิชาการ/หนังสือ/ตำรา)

๕.๑ งานวิจัย

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์). (๒๕๕๗). “ พจนานุกรมพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์). (๒๕๕๕). “การศึกษาวิเคราะห์หลักจริยศาสตร์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา”. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

๕.๒ บทความทางวิชาการ

พระราชปริยัติกวี. “กรรมฐานในพระพุทธศาสนา : บทเรียนจากมหาสติปัฏฐานสูตรและความนิยมในสังคมไทย”. **วารสาร มหาจุฬาวิชาการ**. ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๑-๒๐.

๕.๓ หนังสือ/ตำรา

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์).(๒๕๕๙). **พุทธปรัชญา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๔๘๐ หน้า.

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์). (๒๕๕๙). **บูรณาการพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างพลังบริหาร.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๙๖ หน้า.

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์). (๒๕๕๙). **จริยศาสตร์ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๔๔๒ หน้า.

พระศรีคัมภีรญาณ (สมจินต์ สมฺมาปญฺโญ/วันจันทร์). (๒๕๕๙). **คู่มือการเรียนการสอนวิชาแปลไทยเป็นมคธ ประโยค ป.ธ.๕.** กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๑๒๔ หน้า.

ภาคผนวก จ
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ
รับทราบการปรับปรุงแก้ไขอาจารย์ผู้รับผิดชอบและอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
หลักสูตรเก่า พุทธศักราช ๒๕๕๕

แผนกสารบรรณ
สำนักงานอธิการบดี
รับที่ ๒๐
รับวันที่ ๒๓ ม.ค. ๖๐
เวลา ๐๙.๐๕ น.
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ศธ 0506(2)/ ๗๑

ถึง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตามที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เสนอการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2555 เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณารับทราบการอนุมัติการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรของสภามหาวิทยาลัย รายละเอียดตามหนังสือที่ ศธ 6100/20 ลงวันที่ 21 มกราคม 2559 และที่ ศธ 6100/1053 ลงวันที่ 23 สิงหาคม 2559 นั้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้พิจารณารับทราบการอนุมัติการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560

จึงแจ้งมาเพื่อทราบ พร้อมนี้ได้แนบเอกสารการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรมาด้วย จำนวน 1 ฉบับ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
12 มกราคม 2560

เรียน อธิการบดี
☑ เห็นควร เพื่อทราบ

(พระราชปริยัติกวี)
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
๒๐ / ม.ค. / ๖๐

สำนักมาตรฐานและคุณภาพอุดมศึกษา
โทรศัพท์ 0 2610 5380 - 2
โทรสาร 0 2354 5530

(พระพรหมบัณฑิต)
อธิการบดี

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
รับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้
เมื่อวันที่ - 5 มี.ค. 2560
ชั้นปี สมอ. 08

การปรับปรุงแก้ไขอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ฉบับปี พ.ศ. 2555
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

.....

1. หลักสูตรฉบับดังกล่าวนี้ได้รับทราบ/รับรองการเปิดสอนจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2556
2. สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติการปรับปรุงแก้ไขครั้งนี้แล้ว ในคราวประชุม ครั้งที่ 9/2558 เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2558
3. การปรับปรุงแก้ไขนี้ เริ่มใช้ตั้งแต่ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นไป
4. <u>เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไขอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร</u>

ด้วย ดร.ศศิวรรณ กำลังเสริม **อาจารย์ผู้รับผิดชอบ** หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ได้ลาออกจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการติดตามประเมินผลหลักสูตรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเกณฑ์ประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา จึงใคร่ขออนุมัติเปลี่ยนแปลง**อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร** <u>จาก</u> ดร.ศศิวรรณ กำลังเสริม <u>เป็น</u> พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ (ตุนิน),ดร. และ <u>จาก</u> นพ.ดร.บรรพต ต้นธีรวงศ์ <u>เป็น</u> ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์

<u>เหตุผลในการปรับปรุงแก้ไขอาจารย์ประจำหลักสูตร</u>

ด้วย ดร.ศศิวรรณ กำลังเสริม **อาจารย์ประจำหลักสูตร**พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา และ ดร.ดิออน พีเพิลส์ ได้ลาออกจากหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา ดังนั้น เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการติดตามประเมินผลหลักสูตรเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเกณฑ์ประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา จึงใคร่ขออนุมัติเปลี่ยนแปลง**อาจารย์ประจำหลักสูตร** <u>จาก</u> ดร.ศศิวรรณ กำลังเสริม <u>เป็น</u> พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ(ตุนิน),ดร. และ <u>จาก</u> ดร.ดิออน พีเพิลส์ <u>เป็น</u> ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
รับการพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตร
- 5 มี.ค. 2560

5. <u>สาระในการปรับปรุงแก้ไข</u>

ชื่อ นามสกุล เลขประจำตัวประชาชน ตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์

อาจารย์ประจำหลักสูตรเดิม							อาจารย์ประจำหลักสูตรใหม่						
ที่	ชื่อ - นามสกุล	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา / สาขา	สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย	ปีที่สำเร็จการศึกษา	ที่	ชื่อ - นามสกุล	เลขประจำตัวประชาชน	ตำแหน่ง	วุฒิการศึกษา / สาขา	สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย	ปีที่สำเร็จการศึกษา
1	พระมหาพรรษา* ธมฺมหาโส (นิธิบุณยากร) ดร.	3330700496728	รองศาสตราจารย์	พธ.บ.(ปรัชญา) ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณฯ ม.ธรรมศาสตร์ ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2541 2543 2548	1	พระมหาพรรษา * ธมฺมหาโส (นิธิบุณยากร) ดร.	3330700496728	รองศาสตราจารย์	พธ.บ.(ปรัชญา) ศศ.ม.(พุทธศาสนศึกษา) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	ม.มหาจุฬาลงกรณฯ ม.ธรรมศาสตร์ ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2541 2543 2548
2	ดร.ศศิวรรณ * กำลังสินเสริม	3101800304459	อาจารย์	คศ.บ.(คหกรรมศาสตร์) พธ.ม.(พระพุทธศาสนา) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	ม.ลุ่ยหัยธรรมสิราช ม.มหาจุฬาลงกรณฯ ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2532 2546 2550	2	พระมหาดวงเด่น * ฐิตญาโณ (ตุนิน), ดร.	3470800291507	อาจารย์	ศน.บ.(ภาษาอังกฤษ) พธ.ม.(ปรัชญา) พธ.ด.(ปรัชญา)	ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณฯ ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2544 2551 2557
3	ดร.ดิออน พีเพิลส์ Dr.Dion Oliver Peoples	452120081	อาจารย์	B.A. (Cross-cultural communications and ethnic-group studies) M.A. (Thai Studies) Ph.D. (Buddhist Studies)	University of Oregon, U.S.A. จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2547 2549 2552	3	ดร.จันทอง วัฒนะประดิษฐ์ *	3101801119779	อาจารย์	บธ.บ(การโฆษณาและ-ประชาสัมพันธ์) ศศ.ม.(จิตวิทยา-อุตสาหกรรมและองค์การ) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	ม.รามคำแหง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2537 2551 2557
4	ดร.ทูนสุข มาครังสรรค์	3100905054664	อาจารย์	นศ.บ.(การประชาสัมพันธ์และโฆษณา) M.S. (Home Economics : Food & Nutrition Management) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย Central State University (CSU) Oklahoma, U.S.A. ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2524 2526 2555	4	ดร.ทูนสุข มาครังสรรค์	3100905054664	อาจารย์	นศ.บ.(การประชาสัมพันธ์และโฆษณา) M.S. (Home Economics : Food & Nutrition Management) พธ.ด.(พระพุทธศาสนา)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย Central State University (CSU) Oklahoma, U.S.A. ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2524 2526 2555
5	ดร.นพ.บรรพต * ตันธิรวงศ์	3240600060961	อาจารย์	ทพ.บ. (ทันตแพทยศาสตร์) วท.ม.(วิทยาศาสตร์) Ph.D. (Buddhist Studies)	มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2528 2532 2554	5	ดร.นพ.บรรพต ตันธิรวงศ์	3240600060961	อาจารย์	ทพ.บ. (ทันตแพทยศาสตร์) วท.ม.(วิทยาศาสตร์) Ph.D. (Buddhist Studies)	มหาวิทยาลัยมหิดล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ม.มหาจุฬาลงกรณฯ	2528 2532 2554

หมายเหตุ : * อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
รับความเห็นชอบหลักสูตร
วันที่ - 5 มี.ค. 2560

6. โครงสร้างหลักสูตรภายหลังจากการปรับปรุงแก้ไข เมื่อเปรียบเทียบกับโครงสร้างและเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏดังนี้

หมวดวิชา	เกณฑ์กระทรวงศึกษาธิการ			โครงสร้างเดิม			โครงสร้างใหม่		
	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข
หมวดวิชาบังคับ	-	ไม่น้อยกว่า 12		-	21	21	-	21	21
หมวดวิชาเลือก	-			-	6	12	-	6	12
วิทยานิพนธ์	ไม่น้อยกว่า 36	ไม่น้อยกว่า 12		-	12	-	-	12	-
การค้นคว้าอิสระ	-	-	ไม่น้อยกว่า 3 ไม่เกิน 6	-		6	-		6
หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า	36	36	36	-	39	39	-	39	39

หมายเหตุ : การปรับปรุงแก้ไขนี้ไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างของหลักสูตร

รับรองความถูกต้องของข้อมูล

(พระพรหมบัณฑิต)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๒๓ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ภาคผนวก ฉ

- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร
- ประกาศอนุมัติหลักสูตร
- ประกาศเปิดสอนหลักสูตร

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๑๒๐ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งผู้มีรายนามดังต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธศาสตรมหาบัณฑิต และ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรประจำบัณฑิตวิทยาลัย

๑. รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร	ที่ปรึกษา
๒. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ที่ปรึกษา
๓. รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา	ที่ปรึกษา
๔. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป	ที่ปรึกษา
๕. รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น	ที่ปรึกษา
๖. รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่	ที่ปรึกษา
๗. คณบดีคณะพุทธศาสตร์	ที่ปรึกษา
๘. คณบดีคณะครุศาสตร์	ที่ปรึกษา
๙. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	ที่ปรึกษา
๑๐. คณบดีคณะสังคมศาสตร์	ที่ปรึกษา
๑๑. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	ประธานกรรมการ
๑๒. รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายบริหาร	รองประธานกรรมการ
๑๓. รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการ	รองประธานกรรมการ
๑๔. พระราชสิทธิมุนี วิ.,ดร.	กรรมการ
๑๕. ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรม	กรรมการ
๑๖. ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	กรรมการ
๑๗. รศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู	กรรมการ

๑๘. ผศ.ดร.ณัฐธีร์ ศรีดี	กรรมการ
๑๙. แม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุต	กรรมการ
๒๐. รศ.เวทย์ บรรณกรกุล	กรรมการ
๒๑. รศ.ดร.วันชัย พลเมืองดี	กรรมการ
๒๒. ดร.ไพฑูรย์ รื่นสัตย์	กรรมการ
๒๓. รศ.ดร.เอกฉัท จารุเมธีชน	กรรมการ
๒๔. ศ.ดร.สมภาร พรมทา	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๕. ศ.ดร.วัชระ งามจิตรเจริญ	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๖. รศ.บำรุง สุขพรรณ์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๗. ดร.วีรชาติ นิ่มอนงค์	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
๒๘. เลขานุการสำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๑. พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร,ดร.	ประธานกรรมการ
๒. พระครูภาวนาโพธิคุณ,ดร.	กรรมการ
๓. พระมหาทวี มหาปญฺโญ,ผศ.ดร.	กรรมการ
๔. พระมหาดวงจันทร์ ฤตฺตสีโล,ดร.	กรรมการ
๕. รศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร	กรรมการ
๖. ผศ.ดร.แม่ชีกฤษณา รักษาโฉม	กรรมการ
๗. ผศ.ดร.วุฒิบันฑิต กันทะเตียน	กรรมการ
๘. ผศ.ดร.มนตรี สิระโรจนานนท์	กรรมการ
๙. ผศ.ดร.ประพันธ์ ศุภษร	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ
และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา

๑. พระมหาทวี มหาปญฺโญ,ผศ.ดร.	ประธานกรรมการ
๒. พระมหาอดิเดช สติวโร,ดร.	กรรมการ
๓. ผศ.รังษี สุทนต์	กรรมการ
๔. ดร.จุฑามาศ วารีแสงทิพย์	กรรมการ
๕. ผศ.ดร.ชยุต ภวภานันท์กุล	กรรมการ
๖. รศ.ดร.สมาน งามสนิท	กรรมการ
๗. ดร.บุญเลิศ โอฐสู	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

๑. พระมหาพรชัย สิริวโร, ดร.	ประธานคณะกรรมการ
๒. พระราชวรเมธี, ดร.	กรรมการ
๓. พระมหาไพรัชน์ ธมฺมทีโป, ดร.	กรรมการ
๔. พระมหากฤษระ ตรุโณ, ผศ.ดร.	กรรมการ
๕. พระมหาชวัญชัย กิตฺติเมธี, ดร.	กรรมการ
๖. ศ.ดร.สมภาร พรมทา	กรรมการ
๗. รศ.ดร.ประเวศ อินทองปาน	กรรมการ
๘. ดร.วีรชาติ นิ่มอนงค์	กรรมการ
๙. พระมหาดนัยพัชร์ คมภีรปญฺโญ, ดร.	กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา

๑. พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, รศ.ดร	ประธานคณะกรรมการ
๒. รศ.ดร.โคทม อารียา	กรรมการ
๓. ดร.ขันทอง วัฒนะประดิษฐ์	กรรมการ
๔. พล.อ.เอกชัย ศรีวิลาศ	กรรมการ
๕. อาจารย์อดุลย์ ขันทอง	กรรมการ
๖. ดร.พูนสุข มาศรังสรรค์	กรรมการ
๗. ดร.นพ.บรรพต ต้นธีรวงศ์	กรรมการ
๘. ดร.อุทัย สติมัน	กรรมการ
๙. พระมหาดวงเด่น ฐิตญาโณ, ดร.	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙

(พระพรหมบัณฑิต)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) บัณฑิตวิทยาลัย

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

"มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) บัณฑิตวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

พระธรรมปัญญาบดี

(พระธรรมปัญญาบดี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา
(สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) บัณฑิตวิทยาลัย

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๐ วันพุธที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

"มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) บัณฑิตวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นต้นไป"

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(พระธรรมปัญญาบดี)
นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย